

ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

**Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΑΣΗ
ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ**

ΑΝΑΤΥΠΟ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2001

ΖΑΧΑΡΕΝΙΑ ΣΗΜΑΝΔΗΡΑΚΗ

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ (1897 - 1898)

Είναι γνωστό ότι οι κυριότερες πηγές Ιστορίας είναι τα αρχειακά κείμενα. Τα αρχεία από δημόσιες αλλά και ιδιωτικές αρχές, αποδίδουν τα αδιάψευστα και αδιάσειστα στοιχεία που προσδιορίζουν και αποδεικνύουν την ιστορική αλήθεια. Αυτά τα αρχεία, πολύτιμοι μάρτυρες των εποχών και των γεγονότων, πολλές φορές παραγνωρίζονται και υποτιμώνται, με δεδομένη μάλιστα και την δυσκολία κατανόησης της γραφής και της γλώσσας, στις οποίες είναι συντεταγμένα. Αυτό δεν παύει δέβαια να τα καθιστά μοναδικά γραπτά μνημεία τεκμηρίωσης των ιστορικών στιγμών ενός λαού.

Ένα από τα πολλά ιστορικά αρχεία που αποδίδουν γεγονότα και καταστάσεις στην Κρήτη κατά το τέλος του ταραγμένου 19ου αιώνα, είναι και το αρχείο της Διοικητικής Επιτροπής Σητείας. Το αρχείο απόκειται στο Ιστορικό Αρχείο της Κρήτης, στα Χανιά, αποτελείται αποκλειστικά από χειρόγραφα, διβλαιοδετημένα σε πέντε ογκώδεις τόμους και είναι η υπ' αριθμ. 11 ιστορική συλλογή της Υπηρεσίας. Τα έγγραφα είναι διβλαιοδετημένα και αριθμημένα κατ' αύξοντα αριθμό. Δεν τηρείται σειρά πρωτοκόλλου και επομένως δεν είναι απόλυτος ο υπολογισμός περί του ακριβούς, συνολικού αριθμού εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων. Έχει γίνει αναλυτική ευρετηρίαση των εγγράφων κατά τόμο, από τον Νικόλαο Ι. Παπαδάκη, ιδρυτή και πρώτο Διευθυντή του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης. Ο Παπαδάκης, νοείται ότι είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη συλλογή αυτή, γνωστού όντος ότι ήταν αιρετός Πληρεξούσιος Λασιθίου. Η γραφή των εγγράφων είναι πολλές φορές αρκετά δυσνόητη. Τα ίδια τα έγγραφα δεν αναφέρονται μόνο σε ιστορικά γεγονότα, αλλά καλύπτουν και πολλές άλλες παραμέτρους της κοινωνικής, οικονομικής, θρησκευτικής κατάστασης στο Νησί κατά την περίοδο 1897 - 1898. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι όλα τα έγγραφα με τον ένα ή άλλο τρόπο σχετίζονται με τον Αγώνα των Κρητών, σαφώς όμως σε πολλές περιπτώσεις το ειδικό θέμα υπερισχύει του γενικού. Με οδηγό λοιπόν τα αναλυτικά ευρετήρια αλλά και με επισταμένη μελέτη του συνόλου του αρχείου, το υλικό διαχωρίσθηκε, θεωρητικά πάντα δεδαια, σε μεγάλες ομάδες εγγράφων με κοινό αντικείμενο, σε ορισμένες περιπτώσεις επήλθε και συσχετισμός εγγράφων, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν σαφείς εικόνες των θεμάτων στα οποία αφορούν τα έγγραφα. Με γνώμονα την ταραγμένη εποχή στην οποία ανάγεται το αρχείο, αλλά και λόγω των θεμάτων που πραγματεύονται τα έγγραφα, μπορεί να κατανοήσει κανείς ότι πρόκειται για σπουδαιότατο αρχειακό υλικό που χρήζει ιδιαίτερης μελέτης. Δι' αυτό και κρίνεται σκόπιμη η παράθεση στο τέλος αυτής της ανακοίνωσης του συνόλου των ευρετηρίων, τόσο για την πληρέστερη κατανόηση της διάρθρωσης του αρχειακού υλικού, όσο και για την ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενου ερευνητή που θα ήθελε να συμπλη-

ρώσει τα στην παρούσα ανακοίνωση παρατιθέμενα στοιχεία ή και να προχωρήσει σε περαιτέρω έρευνα στο αρχείο αυτό.

Ως ήταν φυσικό, οι σφαγές του Ηρακλείου της 25ης Αυγούστου 1898 στάθηκαν τραγικό σημείο αναφοράς της εποχής και οριοθέτησαν αντιδράσεις και καταστάσεις στο Νησί. Στον τέταρτο τόμο της συλλογής απαντώνται έγγραφα σχετικά με το ανήκουστο και θλιβερότατο γεγονός.

Στις 29 Αυγ./10 Σεπτ. 1898 ο πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής και της Συνελεύσεως Ι. Σφακιανάκης, αποστέλλει έγγραφο προς τον Ναύαρχο Ποτιτιέ, προϊστάμενο του Συμβουλίου των Ναυάρχων στο οποίο, μεταξύ άλλων αναφέρει:

«Τῶντι αι οδυνηραί λεπτομέρειαι των εν Ηρακλείῳ γενομένων, των οποίων κατ' αρχάς ουδόλως υποπτευόμεθα την τρομεράν σοδαρότητα, το μέγεθος των υλικών ζημιών τας οποίας υπέστησαν οι Χριστιανοί, το πολυάριθμον των θυμάτων, επί πάσι δε ο αποτρόπαιος χαρακτήρ της επιβουλής, προφανώς σχεδιασθείσης εκ των προτέρων και ψυχρῶ τῷ αἵματι εκτελεσθείσης υπό την σκέπην των Οθωμανικῶν στρατιωτικῶν αρχῶν, προξενούσι παρά τοις Χριστιανοῖς ερεθισμόν ἐπὶ μᾶλλον και μᾶλλον επιτεινόμενον, ὅστις εἶνε πολὺ δύσκολον να περιορισθῇ.

Ἄλλως τε, εὐκόλον εἶνε να εννοηθῇ, ὅτι ἐξηντλήθη πλέον των δυστυχῶν κατοίκων η υπομονή. Πανταχόθεν εγείρεται η αὐτὴ φωνή: Δεν θέλομεν πλέον νόθους λύσεις. Ο τόπος θέλει να διαρρήξῃ δια παντός τους δεσμούς τους συνδέοντας αὐτόν προς Κυδέρνησιν, ἥτις παρεδέχθη ως μέθοδον διοικήσεως την διαρπαγὴν, τον εμπρησμόν και την σφαγὴν. Τα ημίμετρα και αι ψευδεῖς λύσεις επανέφερον τον τόπον εις την ἀγρίαν κατάστασιν, ἐκάλυψαν αὐτόν δι' αἵματος και ερειπίων και παρεσκεύασαν κατὰστασιν εντελῶς ἀφόρητον. Εἶνε καιρός πλέον να παύσῃ οριστικῶς η κατὰστασις αὐτὴ και να ζητηθῇ λύσις δυναμένη ν' ασφαλίσῃ εις την τοσούτον δοκιμασθείσαν νήσον την ειρήνην και την ησυχίαν, την οποίαν ἀπὸ τοσούτου χρόνου δεν ἐγνώρισε.»

Μια μέρα αργότερα, 30 Αυγούστου 1898, η Εκτελεστική Επιτροπή απευθύνει από τη Χαλέπα των Χανίων σχετική εγκύκλιο προς τους Χριστιανούς κατοίκους:

«Εγνώστοποιήσαμεν δια δύο προηγουμένων εγκυκλίων εις τον λαόν ὅτι ἤτο τότε γνωστόν δια τα συμβάντα του Ηρακλείου. Δυστυχῶς αι ἐκτοτε ειδήσεις παριστώσιν ἀκόμη μεγαλητέραν την καταστροφὴν. Ἀπὸ τας 1000-1200 χριστιανικὰς ψυχὰς ὅπου ἐνρίσκοντο ἐντὸς της πόλεως μόνον 358, ως φαίνεται ἐσώθησαν. Οι λοιποὶ εὗρον θάνατον μαρτυρικόν. Ὅλη η κινητὴ περιουσία των Χριστιανῶν διηρπάγη και μέγας ἀριθμὸς οἰκιῶν και καταστημάτων παρεδόθησαν εις τας φλόγας. Την στιγμὴν αὐτὴν οὐδὲ εις Χριστιανὸς ἐνρίσκεται εις το Ηράκλειον. Μόνον 300 περίπου Εὐρωπαῖοι στρατιῶται κρατοῦν μίαν γωνίαν του φρουρίου. Η πόλη εἶνε παραδεδομένη εις την διάθεσιν του ὄχλου και των Τούρκων στρατιωτῶν, ἀπὸ τους οποίους πολλοί, καθὼς ἐβεδαιώθη, και ἐπυροδόλουν κατὰ των Ἀγγλων και ἀπεγύμνωνον τα θύματα και ἐλάμβανον μέρος εις την διαρπαγὴν.

Μέχρι της ὥρας οι κακούργοι ἐμειναν ἀνενόχλητοι. Ἀλλ' εἶναι περικυκλωμένοι και δεν ὑπάρχει τρόπος να διαφύγουν. Η ὥρα της τιμωρίας καθ' ὅλα τα φαινόμενα πλησιάζει. Το ἐν μετὰ το ἄλλο καταφθάνουν τα πλοία των Δυνάμεων και αι ζητηθεῖσαι ἐπικουρίαι εἶναι εις τον δρόμον. Δύο, τρεῖς ἡμέρας ἀκόμη, και θα εἶναι ἐδῶ. Τότε δεδαιῶς θα ἀρχίσῃ η κρίσις και η ανταπόδοσις. Περί αὐτοῦ δεν πρέπει να ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία.

Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ, οι Χριστιανοὶ ἓνα ἔχομεν πατριωτικόν καθήκον, ἓνα μέγα συμφέρον. Να προσέξωμεν με κάθε τρόπον να μη δώσωμεν την παραμικρὰν ἀφορμὴν εις

τους εχθρούς μας να θολώσουν πάλι τα νερά, να ταράξουν τα πράγματα και να σπρώξουν το ζήτημά μας έξω από τον καλόν δρόμον εις τον οποίον τώρα ευρίσκεται. Όσον δικαία και αν είνε η αγανάκτησίς μας, πρέπει να την κρατήσωμεν. Όποιος Χριστιανός αντάς τας ημέρας δώση αφορμήν ταραχής και ανησυχίας, πρέπει να συλλογισθή ότι κινδυνεύει να γείνη αφορμή να πάη άδικο το αθών αίμα τόσων Χριστιανών.

΄Ας έχομεν ακόμη ολίγην υπομονήν και με την δοθήειαν του θεού δεν θα χαθή το δίκαιόν μας.»

Και στις 11 Σεπτεμβρίου σε άλλη εγκύκλιο προς τους χριστιανούς, από τη Χαλέπα των Χανίων, η Εκτελεστική Επιτροπή διά του Προέδρου Ι. Σφακιανάκη αναφέρει μεταξύ άλλων:

«Φήμει ανησυχητικάί διεδόθησαν αντάς τας ημέρας, ότι οι κατηγορούμενοι δια τας σφαγάς του Ηρακλείου θα δικασθώσιν εις Σμύρνην, ότι πρόκειται να ζητηθώσιν από τώρα και τα όπλα των Χριστιανών και άλλα τοιαύτα.

Αι ειδήσεις αύται δεν είνε αληθείς. Απ' εναντίας οι ως ένοχοι παραδοθέντες εις τους Άγγλους, 83 μέχρι σήμερον, καθώς και όλοι οι άλλοι όσοι θ' αποδειχθώσι τοιούτοι εκ των ανακρίσεων, θα δικασθώσιν υπό Αγγλικού στρατοδικείου επί τόπου. Ο αφοπλισμός των μουσουλμάνων του Ηρακλείου εξακολουθεί και έως χθές είχαν παραδοθή 3.500 όπλα.

Καθ' όσον αφορά τον αφοπλισμόν των Χριστιανών έγεινε και περί τούτου λόγος. Αλλ' η Εκτελεστική Επιτροπή, τη ομοφώνω γνωμοδοτήσει και πάντων των ενταύθα πληρεξουσίων, εδήλωσε προς τους Ναυάρχους, ότι οι Χριστιανοί είναι διατεθειμένοι να παραδώσωσι τα όπλα των εις την αυτόνομον Κυδέρνησιν η οποία θα εγκαθιδρυθή μετά την εντελή εκκένωσιν της νήσου υπό του τουρκικού στρατού...»

Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας Αμβρόσιος, ανησυχώντας μήπως καταστάσεις ως του Ηρακλείου επεκταθούν και στη περιοχή του Λασιθίου, υποβάλλει από το Καρύδι σχέδιο εγκυκλίου προς τους Αρχηγούς, επιτροπές και προκρίτους του τόπου. Το κείμενο συνιστούσε ψυχραιμία, δηλαδή «να παύση πάσα παρεκτροπή, να μη κάμνη δε κανέν χωριόν το παραμικρόν ως προς τα Πολιτικά, άνευ ανωτέρας διαταγής, διότι η παραμικρά παρεκτροπή μας θα χαντακώση ολοτελώς το ζήτημά μας (Κρητικόν) ενώ τώρα θεωρείται, ότι έρχεται εις νέον στάδιον σωτηρίας...»

Αλλ' ο Αμβρόσιος με αφορμή τις σφαγές του Ηρακλείου, απευθύνει στις 4 Σεπτεμβρίου έκκληση και προς τον Ποτιέ, ζητώντας την προστασία της επαρχίας και ιδιαίτερα της Ιεράπετρας και του λιμένα Σητείας, με την αποστολή τριών πλοίων «εις έκαστον λιμένα έν, και έν να περιπολή τα παραθαλάσσια, οπόθεν ο κόσμος φοβείται αγρίας και απροσδοκήτους επιδρομάς, αίτινες δύνανται να διαλάβωσι τα όμματα της Γαλλίας και μεθ' άς αυτή αυτή η Γαλλία και αι λοιπαί Μ. Δυνάμεις θα λυπηθώσι και θα ευρεθώσιν εις δύσκολον θέσιν να επανορθώσουν λάθος, όπερ ηδύναντο να προλάβουν.»

Η άφιξη του Βάσσου στην Κρήτη δέβαια είχε σηματοδοτήσει νέες εξελίξεις στο Νησί. Στις 5 Φεβρουαρίου 1897, από το Ηράκλειο, ο Πρόξενος της Ελλάδας αποστέλλει προκήρυξη του Βάσσου, ως Αρχηγού Στρατού Κατοχής και συνιστάται η ύψωση της Εθνικής Σημαίας, ενώ ο ίδιος στο τέλος του μήνα αυτού παραγγέλλει τον καταρτισμό διοικητικών επιτροπειών. Η Δ.Ε.Σ. τον ενημερώνει ότι έχει ήδη καταρτισθή Επιτροπή, αν δεν αναγνωρίζεται, θα μπορούσε να καταρτισθεί άλλη, εκθέτοντας συγχρόνως τα εν Σητεία και τις ανάγκες σε τρόφιμα και πολεμοφόδια και ζητώντας

αξιωματικούς του Στρατού για την εκγύμναση των οπλιτών. Λίγο αργότερα του αναφέρει τον καταρτισμό νέας Διοικ. Επιτροπείας και εκλογής Προέδρου, Αντιπροέδρου και Γραμματέων, γεγονός που εγκρίνεται από τον Βάσσο, συγχαίρει για τα πεπραγμένα και ευχαριστεί.

Ήδη από τις 6 Φεβρουαρίου 1987, είχε υποβληθεί από το Πισκοκέφαλο προς τον Ανώτ. Κυβερνήτην ψήφισμα περί Ενώσεως και καταρτισμού Διοικητικής Επιτροπείας, ενώ τις επόμενες μέρες η Δ.Ε. Σητείας κοινοποιεί τον διορισμό Αρχηγού μεταβατικού Σώματος και δίδει διαταγές και οδηγίες.

Μεγάλες διαφωνίες είχαν ανακύψει ως προς την έδρα του κέντρου των αποφάσεων και διαχείρισης των Κρητικών υποθέσεων. Η Δ.Ε. Μεραμβέλλου καλεί για συνεννόηση τον Αρχηγό Σητείας στη Νεάπολη. Ο Γεν. Αρχηγός των 12 Ανατ. Επαρχιών Αριστοτέλης Κόρακας θεωρεί πρόωρο τον καταρτισμό Κέντρου (Συνελεύσεως) στον Φρέ, όπως προτείνουν κάποιοι, ή στο Σπήλι ως προτείνει ο Επίσκοπος Λάμπης και θα έπρεπε να αναμένονται οδηγίες από την Ελλ. Κυβέρνηση. Η Δ.Ε. Πεδιάδος με πρόεδρο τον Επίσκοπο Χερρονήσου Αγαθάγγελο, συνιστά να συνέλθουν οι πληρεξούσιοι στην Αγκάραθο για να κανονίσουν εκεί τα της έδρας. Αλλά και οι Πληρεξούσιοι της Επαρχίας στο Ακρωτήρι αναφέρουν τις εκεί διαφωνίες για το θέμα αυτό, την υπόθεση του Κρητικού Ζητήματος μετά την διευθέτηση της Ελληνοτουρκικής διαφοράς, άλλες ειδήσεις από το Ηράκλειο, καθώς και το γεγονός ότι οι Τούρκοι ζητούν τελωνειακούς δασμούς από την ύπαιθρο.

Σαφώς ένα μεγάλο μέρος των εγγράφων αφορά στις εχθροπραξίες Κρητών και Τούρκων, κατά πολύ περισσότερο όμως τις σχέσεις, την επιρροή και τις αντιδράσεις των Μεγάλων Δυνάμεων στην περιοχή.

Το γεγονός ενός κανονιοβολισμού μάλιστα φαίνεται να απασχολεί αρκετά τους εκπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων όσο και τους κατοίκους της περιοχής του Πισκοκεφάλου. Ο μεν Κυβερνήτης του πολεμικού πλοίου Suchet και ανώτερος Κυβερνήτης των Διεθνών Ναυτικών Δυνάμεων της Σητείας Γάλλος Hennipue παραπονείται εγγράφως της 4/16 Μαρτίου 1897 προς τους Αρχηγούς του Πισκοκεφάλου για τους πυροβολισμούς εναντίον της πόλης της Σητείας από σώμα 15 περίπου Χριστιανών μεταξύ των οποίων και πρόκριτοι του χωριού. Αλλά και ο υποπλοίαρχος του Suchet είχε πυροβοληθεί από απόσταση 200 μ. Οι επιθέσεις αυτές είχαν γίνει παρά τις διαβεβαιώσεις των Χριστιανών για το αντίθετο. Γι αυτό και από τότε οι Χριστιανοί δεν θα εισέρχονταν στην πόλη, οι αποδιδασθέντες πεζοναύτες και οι Τούρκοι στρατιώτες της φρουράς θα απαντούσαν αμέσως στους πυροβολισμούς και αν δεν έπαυαν οι πυροβολισμοί το Πισκοκέφαλο επρόκειτο να υποστεί κανονιοβολισμό. Αλλά οι Χριστιανοί δεν συμμορφώθηκαν και την επομένη ημέρα οι κυβερνήτες των τριών πολεμικών πλοίων αποφασίζουν κανονιοβολισμό των ερειπίων του Πετρά και του Πισκοκεφάλου.

Είχαν όμως την καλή διάθεση και προειδοποίησαν τους κατοίκους να απομακρυνθούν, ενώ επρόκειτο να κανονιοβολούν και χωρίς άλλη ειδοποίηση σε περίπτωση Χριστιανικών δολών. Η ΔΕΣ διαμαρτύρεται εντονότατα για τον κανονιοβολισμό, Μέλη όμως της Επιτροπής Μεραμβέλου δεν τον σπουδαιολογούν, αναφέροντας παρόμοιες περιπτώσεις δομολογίας των Πύργων στα Χανιά και στο Σέλινο, του φρουρίου Καστελίου Κισάμου, Ιεραπέτρας και Σπιναλόγας. Συνιστούσαν μάλιστα να μην πτοούνται οι Χριστιανοί και να συνεχίζουν τις επιθέσεις κατά των Τούρκων.

Από το Πισκοκέφαλο γνωστοποιείται ότι συνήφθη 48 ωρη ανακωχή, ενώ οι

Ναύαρχοι αποφασίζουν την αποδίδωση ναυτικών αγγμάτων στα Χανιά για την προστασία της πόλης. Ο Ανώτ. Κυβερνήτης των ναυτικών δυνάμεων στη Σητεία καλεί τους πολιορκουμένους οθωμανούς να παραδώσουν τα όπλα, ενώ γνωστοποιεί προς τον Έπαρχο Σητείας ότι τα Χανιά, το Ηράκλειο, το Ρέθυμνο και η Σητεία τίθενται υπό την Διεθνή προστασία – στην τελευταία μάλιστα θα στάθμευαν πεζοναύτες από τη Τουλών της Γαλλίας. Η Δ.Ε.Σ. παρακαλεί τους κυβερνήτες των Συμμαχικών Πλοίων να εμποδισθεί η αποδίδας ατάκτων ή τακτικού τουρκικού στρατού από το Ηράκλειο.

Πλοίο που διαθέτουν οι Μεγάλες Δυνάμεις μεταφέρει χριστιανικές οικογένειες στη Σύρο, ενώ λίγο αργότερα η Δ.Ε. Ιεραπέτρου εκθέτει τα συμβαίνοντα εκεί: καταστροφές, πυρπολήσεις χριστιανικών περιουσιών, έξοδοι οθωμανών και συγκρούσεις με τους Χριστιανούς, κανονιοβολισμοί από τους Ιταλούς.

Ο Αν. Κυβερνήτης γνωστοποιεί την εφαρμογή αποκλεισμού από θαλάσσης για την μεταφορά εθελοντών, όπλων και πολεμοφοδίων, ενώ τα άλλα εμπορεύματα θα ήταν ελεύθερα αν καταβάλλονταν τελ. δασμοί σε Τούρκους υπαλλήλους. Παράλληλα ανακοινώνει ότι η κατά την άφιξη του Ποτιέ διάδοση περί απομακρύνσεως του Γαλλικού στρατού δεν αληθεύει, ότι από 23 Οκτωβρίου / 4 Νοεμβρίου αναλαμβάνουν τη διοίκηση του τόπου οι Ναύαρχοι, ότι εκείνος έχει την προσωρινή διοίκηση της Επαρχίας υπό την εποπτεία του Συνταγματάρχη Dostelle, ότι συγχρόνως οι Τουρκικές Αρχές παύουν τις υπηρεσίες τους και ότι η Επαρχιακή Επιτροπή (Δ.Ε.Σ.), ως και οι Δημοτικές, παύουν κάθε πολιτική ή διοικητική πράξη, αν και επρόκειτο να υπάρχει συνεννόηση με τον Προέδρο της Διοικητικής Επιτροπής μέχρι το διορισμό Δημάρχου.

Η Εκκλησία κρατά σημαίνοντα ρόλο στα διαδραματιζόμενα. Η συμβολή της στον αγώνα αλλά και η προσφορά της σε τρόφιμα και χρήματα προς τον δικιμαζόμενο λαό είναι μεγάλη. Το μοναστήρι Τοπλού αλλά και οι υπόλοιπες μονές, απλοί κληρικοί αλλά και Επίσκοποι, συνδράμουν ενεργά στα πλείστα αιτήματα που απευθύνουν διοικητικοί φορείς, αλλά και απλοί Κρήτες. Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας στέλνει εγκυκλίους στα χωριά για την αποφυγή εγκλημάτων και αταξιών, αλλά και εκθέσεις για τα γεγονότα της περιοχής, πραγματοποιεί περιοδείες κατά τις οποίες ζητά να αποφεύγονται οι πυροβολισμοί, αλλά και ζητά να αποφασίσει η ΔΕΣ για τα τζαμιά που ήταν προηγουμένως ναοί και εξητείτο τώρα η μετατροπή τους. Η ανάγκη εξευρέσεως πόρων για την αγορά τροφίμων, αλλά και η δημιουργία Αστυφυλακής, οδηγεί την Εκκλησία στη διάθεση μοναστηριακών κεφαλαίων, όταν υποβάλλεται σχετικό αίτημα προς τον Επίσκοπο Πέτρας, ενώ η παρατεινόμενη ανομβρία και το ενδεχόμενο καταστροφής της γεωργικής παραγωγής, στη συνεχή τέλεση λειτανειών. Παρά τη δάπτιση οθωμανοπαίδων, ανησυχητικές είναι και οι δεδηλώσεις των χριστιανικών νεκροταφείων από οθωμανούς. Η τραγική οικονομική κατάσταση της Ιεράπετρας και της Σητείας, οι συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων και η έλλειψη τροφίμων εκτίθενται σε έγγραφο της ΔΕΣ προς τον Επίσκοπο Κυδωνίας και Αποκορώνου, ο οποίος απαντά ότι θα πωληθούν 10.000 οκάδες άλευρα για κάθε μία των δύο επαρχιών από τον ίδιο τον ναύαρχο Σκρύνδωφ από πολεμικό πλοίο, ενώ, από τους χρηματικούς εράνους είχε αποφασισθεί να σταλούν 80.000 έως 100.000 εικοσόφραγκα για τις δύο επαρχίες με τον Πληρεξούσιο Ν.Ι. Παπαδάκη.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αρκετές φορές εφαρμοζόταν αποκλεισμός των πόλεων για τον φόβο ταραχών, αλλά και αποκλεισμός από θαλάσσης, με αποτέλεσμα στοι-

χειρώδη αγαθά να μην είναι δυνατόν να μετακινήθούν εντός της περιοχής, οι δοκιμαζόμενοι αγωνιστές αλλά και ο άμαχος πληθυσμός να λιμοκτονούν. Συνεχή αιτήματα για την αποστολή πολεμοφοδίων και κυρίως τροφίμων έρχονται από παντού, γίνονται αγορές ειδών από Διοικητικούς φορείς, αποστέλλονται όσα αγαθά συγκεντρώνονται κατά τόπους, ενώ επιχειρούνται έρανοι για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Παρά ταύτα οι συνθήκες διαβίωσης χαρακτηρίζονται εξαιρετικά άσχημες. Και δέδια η πενία, η πείνα και οι στερήσεις, και μάλιστα σε περίοδο ταραγμένης πολιτικής κατάστασης, οδηγούν σε πράξεις απελπισίας, πράξεις αξιόποινες, με αποτέλεσμα να συνιστάται με εγκυκλίους προς τους κατοίκους η αποχή από εγκλήματα και πολιτικώς και ποινικώς κολάσιμες πράξεις. Στα έγγραφα του αρχείου απαντώνται υποθέσεις που αναφέρονται σε αγροζημίες, διαμφισβητήσεις δικαιώματος επικαρπίας, διαμφισβητήσεις τουρκικών κτημάτων, διατάραξη κατοχής, πλείστες κλοπές ζώων (αιγοπροβάτων, κτηνών, μελισσών), ζωοκτονίες, αυτοδικία, σωματεμπορία (πώληση αιχμαλώτου οθωμανίδας), απόπειρα φόνου, φόνος, αλλά και διακόρευση μετά φόνου. Για την εκδίκαση του τελευταίου κακουργήματος μάλιστα, συγκροτήθηκε Δικαστήριο στο Πισκοκέφαλο από τα μέλη της ΔΕΣ, από τον στρατιωτικό αρχηγό, από τους προέδρους των δημοτικών Επιτροπών και των χωριών, το οποίο, λόγω της σοβαρότητας και του ειδεχθούς του εγκλήματος, παρέπεμψε τον κατηγορούμενο να δικασθεί από το Διεθνές Δικαστήριο στα Χανιά.

Σχέδια ψηφισμάτων για την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα κυκλοφορούν από τις κατά τόπους Διοικητικές Επιτροπές, από και προς τον Πρόξενο της Ελλάδας, υποβάλλονται μάλιστα στους αντιπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων και τον Βασιλέα των Ελλήνων, ενώ δηλώνεται απερίφραστα ότι η μόνη παραδεκτή λύση είναι η Ένωση του Νησιού με την Ελλάδα και ζητείται η άρση του αποκλεισμού. Η Δ.Ε.Σ. μάλιστα σε έγγραφό της προς την ομολογή της του Μεραμβέλου μεταδίδει νεότερες ειδήσεις και δηλώνει ότι, ακόμη και αν η Ελλάδα συστήση αποδοχή της Αυτονομίας, η Κρήτη οφείλει να την αποκρούσει. Αυτή τουλάχιστον θα ήταν η απάντηση της Δ.Ε.Σ. εάν ερωτάτο. Ο Ιατρός όμως Ιωσήφ Χατζηδάκης από τη Σύρο, εκθέτοντας τα Ελληνοτουρκικά, συνιστά να γίνη δεκτή η Αυτονομία με αποχώρηση του τουρκικού στρατού, καθώς και ο πρόεδρος Δ.Ε.Σ. Αγγελάκης, ο οποίος, ευρισκόμενος στην Σύρο επίσης με άδεια, ομιλεί για την τηρητέα στάση των Κρητών (αποδοχή Αυτονομίας υπό όρους, επιφυλακτικότης μέχρι την ελληνοτουρκική ειρήνη κ.λπ.).

Οι πληρεξούσιοι της Σητείας αποστέλλουν από τα Χανιά πληροφορίες για τις ενέργειες της Συνελεύσεως, ο Πρόεδρος της γνωστοποιεί την αποδοχή του προσωρινού Πολιτεύματος και την εκλογή Εκτελεστικής Επιτροπής

Στις 3/15 Ιουνίου 1898, από τις Πλακούρες Ακρωτηρίου, ο Ι. Σφακιανάκης αναφέρει, μεταξύ άλλων, σε έγγραφό του προς τον Πόττιέ ότι οι Κρήτες παρέμεναν ήσυχoi, συμμορφώθησαν με τις αποφάσεις των Μ. Δυνάμεων και ζητούσαν πλέον το προκηρυχθέν πολίτευμα του οποίου οι θεμελιώδεις βάσεις ήταν η πλήρης Αυτονομία υπό την επικυριαρχία του Σουλτάνου, η απαλλαγή από πάντα έλεγχο της Πύλης ως προς τις εσωτερικές υποθέσεις και η απομάκρυνση των Οθωμανικών Δυνάμεων από το Νησί.

Συμπλήρωνε όμως:

«Αλλά δεν πρέπει ν' αποκρύψωμεν ότι η ησυχία αυτή δεν δύναται να παραταθή, εάν βραδύνη οριστική και ενάρεστος λύσις. Προς τοιαύτην παράτασιν η κατάστασις είνε λίαν πολύπλοκος και λίαν τεταμένη. Δεν πρέπει, λόγου χάριν, να λησμονηθή ότι

ολόκληρος ο Χριστιανικός πληθυσμός των πόλεων, εκβληθείς των οικιών του υπό των Μωαμεθανών χωρικών, οίτινες ενεκατεστάθησαν εν αυταίς, ζή βίον οικτρών εν Ελλάδι, εις θάρος της δημοσίας ελεημοσύνης –ότι οι εν ταις πόλεσι συσσωρευθέντες Μωαμεθανοί πάσχουσιν ούχ ήττον των Χριστιανών– ότι ούτε ούτοι, ούτε εκείνοι δύνανται να επανακάμψωσιν εις τας εστίας των και ν' αναλάβωσι τας εργασίας των, – οι μεν Χριστιανοί, διότι αι οικίαι των είνε κατειλημμέναι, οι δε Μουσουλμάνοι, διότι ουδέποτε θα γείνωσι δεκτοί εις τα χωρία των, πριν αποχωρήση της νήσου ο Τουρκικός στρατός.

Είνε φανερόν ότι τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων αποτελεί διαρκή πηγήν ερεθισμού και ανησυχίας. Δια τούτο τα πάντα εν τη νήσω είνε μετέωρα και ουδείς είναι βέβαιος περί της αύριον. Ουδόλως λοιπόν παράδοξον εάν ήρχισαν εκ νέου να επικρατώσιν άκραι γνώμαι παρά πολλοίς των κατοίκων και να μη φαίνεται απίθανος νέα ανάφλεξις.»

Η Εκτελεστική Επιτροπή, για να επιταχύνει την οριστική λύση του ζητήματος, δηλώνει στις 11 Σεπτεμβρίου 1898 προς τους Ναυάρχους ότι οι Χριστιανοί ήταν «διατεθειμένοι, άμα τη εντελεί εκκενώσει της Νήσου υπό του Τουρκικού στρατού, να παραδώσωσι τα όπλα εις την Αυτόνομον Κυβέρνησιν ήτις θα εγκαθιδρυθή.»

Τη γνώμη της Ελληνικής Κυβερνήσεως εξέφραζε άλλωστε επίσημο τηλεγράφημα:

«Βασιλική Κυβέρνησις επιδοκιμάζει διακήρυξιν αφορώσαν παράδοσιν όπλων εις αυτόνομον Κυβέρνησιν. Χαίροντες αναγγέλομεν υμίν ζήτημα Κρήτης εισήλθε πολύ καλόν δρόμον. Συνιστώμεν ησυχίαν και υπομονήν.»

Ανακοίνωση της Εκτελεστικής επιτροπής από τη Χαλέπα, σημείωνε στις 12 Σεπτεμβρίου:

«Σημεριναί ειδήσεις από επίσημον πηγήν λέγουν ότι αι διαπραγματεύσεις των Δυνάμεων επί των προτάσεων των Ναυάρχων είναι πολύ προχωρημέναι και η εκτέλεσις προσεχής.

Αλλά συγχρόνως οι Ναύαρχοι απαιτούσιν από τους Χριστιανούς απόλυτον ησυχίαν. Πρέπει να προσπαθήσωμεν ν' αποφύγωμεν και την παραμικράν αφορμήν ανησυχίας ή αταξίας, ακόμη και αν προκαλούμεθα. Εφθάσαμεν εις την πλέον κρίσιμον εποχήν του αγώνος και θα είναι ασυγχώρητος όποιος με την ανοησίαν ή την κακοτροπίαν τον γείνη αίτιος να διακινδυνεύση το περιμενόμενον καλόν αποτέλεσμα.»

Ενώ στις 14/26 Σεπτεμβρίου, άριστη πηγή από την Κωνσταντινούπολη μετέδιδε:

«...Η Οθωμανική δεσποτεία εν Κρήτη έληξεν ήδη. Περί τούτον ουδεμία πλέον αμφιβολία. Αι τέσσαρες Δυνάμεις παρασκευάζουσιν ενταύθα σπονδαιότατον διάδημα, προς τον σκοπόν να υποχρεωθεί ο Σουλτάνος ν' αποσύρη τας εν Κρήτη δυνάμεις του. Εν εναντία περιπτώσει θα προδώσιν εις αναγκαστικά μέτρα.» Βεβαιούται ότι η τουρκική Διοίκησις προσεκλήθη χθες παρά των Ναυάρχων ν' αποπλίση τους εν Χανίοις και Ρεθύμνη μουσουλμάνους.

Και όντως η Οθωμανική δεσποτεία αιώνων είχε πλέον λήξει και το πρώτο «περιμενόμενον καλόν αποτέλεσμα» ήλθε για τους βασανισμένους Κρήτες, όταν μετά από δύομισι μήνες, στις 9 Δεκεμβρίου 1898, ο πρώτος Ύπατος Αρμοστής αποδιβάσθηκε στο λιμάνι της Σούδας, κομίζοντας τον «αργαβώνα» της Κρήτης με τη μάνα Ελλάδα. Ο «γάμος», η πολυπόθητη Ένωση, θα αργούσε ακόμη για 15 χρόνια.

**Έγγραφα Διοικητικής Επιτροπείας Σητείας Αλληλογραφία
Τόμος Α' (3 Φεβρ. – 30 Απριλ. 1897)
Περίληψεις εγγράφων**

1. **3 Φεβρουαρίου.** Εκ Πισκοκεφάλου. Γνωστοποιείται εις τον εν Μαρινιά επίσκοπον ότι συνήφθη ανακωχή 48/ωρος.
2. **3/15 Φεβρ.** Εκ Σούδας. Οι Ναύαρχοι αποφασίζουν αποδίδασιν ναυτικών αγημάτων εις Χανιά και προστασίαν της πόλεως ταύτης.
3. **5/17 Φεβρ.** Εκ Σητείας ο Ανώτ. Κυβερνήτης των εν Σητεία ναυτικών δυνάμεων καλεί τους πολιορκουμένους οθωμανούς να παραδώσωσι τα όπλα και ελευθερωθώσιν.
4. **5/12 Φεβρ.** Ο αυτός Κυβερνήτης προς τον Έπαρχον Σητείας ότι αι πόλεις Χανιά, Ηράκλειον, Ρέθυμνον και Σητείαν ετέθησαν υπό την Διεθνή προστασίαν.
5. **6 Φεβρ.** Εξ Ηρακλείου, ο Πρόξενος Ελλάδος πέμπει προκήρυξιν Βάσσου, Αρχηγού Στρατού Κατοχής. Συνιστά ύψωσιν της Εθνικής Σημαίας.
6. **9 Φεβρ.** Εκ Πισκοκεφάλου προς τον Ανώτ. Κυβερνήτην υποβάλλεται ψήφισμα ενώσεως και καταρτισμού Διοικητικής Επιτροπείας.
7. **9 Φεβρ.** Η Δ.Ε. Σητείας κοινοποιεί διορισμόν Αρχηγού μεταβατικού Σώματος και δίδει διαταγάς και οδηγίας.
8. **9 Φεβρ.** Εκ Πισκοκεφάλου. Η Δ.Ε.Σ. ανακοινού διορισμούς Αρχηγών των Δήμων Λιμένος, Τουρλωτής, Ρουκκάκας, Χανδρά, Καρυδίου.
9. **10 Φεβρ.** Εκ Πισκοκεφάλου. Η Δ.Ε.Σ. ανακοινού διορισμούς υπαρχηγών εν εκάστης χωρίω της Επαρχίας.
10. **11 Φεβρ.** Εκ Νεαπόλεως. Η Δ. Ε. Μεραμβέλλου πέμπει σχέδιον ψηφίσματος Ενώσεως αποσταλέν υπό του εν Ηρακλείω Προξένου της Ελλάδος.
11. **12 Φεβρ.** Εκ Πισκοκεφ. Η Δ.Ε.Σ. προς τον Ανώτ. Κυβερνήτην, να ζητή αποδείξεις περί προελεύσεως των προς σφαγήν προσαγομένων ζώων.
12. **12 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τους Κυβερνήτας των Ευρ. πλοίων, παρακαλεί να εμποδισθή αποδίδασιν ατάκτων Τούρκων εξ Ηρακλείου.
13. **12 Φεβρ.** Κάτοικοι του χωρίου Ζήρου ζητούσι πληροφορίας περί γενικής καταστάσεως και περί πολιορκιών Παρασπορίου και Ρουκκάκας.
14. **13/25 Φεβρ.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης απαντά ότι θα δοθώσιν οδηγίαι προς εξακρίβωσιν της προελεύσεως των σφαζομένων ζώων. (11)
15. **12 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. παραγγέλλει Αρχηγόν Δήμου Χανδρά να εκλέξη 10 άνδρας δια να διορισθώσι χωροφύλακες με ημερομίσθιον 4 γροσίων.
16. **14 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. προς Αν. Κυβερνήτην περί Χριστιανού εισελθόντος εις την πόλιν και μη εξελθόντος από διημέρου (υπόνοια δολοφονίας)
17. **14 Φεβρ.** Ο Επίσκοπος απαντών πέμπει εγκύκλιον προς αντιγραφήν και αποστολήν εις τα χωριά περί αποφυγής εγκλημάτων και αταξιών. (21)
18. **14 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. πέμπει ψήφισμα Ενώσεως προς τον εν Ηρακλείω Πρόξενον της Ελλάδος με χρονολογίαν 28 Ιανουαρίου.
19. **14 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον αυτόν Πρόξενον, εκθέτει τα εν Σητεία και παρακαλεί όπως προληφθή αποστολή τουρκικού στρατού ή ατάκτων.
20. **15 Φεβρ.** Εκ Τουρλωτής πληροφορούσι περί ατμοπλοίου προσεγγίσαντος εις Σπιναλόγκαν και εις τα διευθυνθέντες προς Σητείαν.

21. **16 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τους Αρχηγούς των Δήμων περί αποφυγής αγροζημιών και άλλων αταξιών (ως και η Εγκύκλιος του Επισκόπου). (17)
22. **16/28 Φεβρ.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης περί εξόδου αγημάτων ανά τα χωρία προς περυσυλλογήν διασωθέντων και κρυπτομένων οθωμανών.
23. **18 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. απαντά ότι θα παράσχη πάσαν συνδρομήν υπομεμνήσκει την εξαφάνισιν εν τη πόλει του Χριστιανού: περί των εξ Ηρακλείου βασιμπουζούκων. περί των εις Διονυσάδας χριστ. ποιμένων. (16)
24. **17 Φεβρ.** Εκ Σύρου πληροφορούσι περί εκδρομής οπλιτών εις Αθερινόλακκον λόγω διαδόσεως περί αποδόσεως Τούρκων.
25. **18 Φεβρ. – 2 Μαρτ.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης διαθέτει πλοίον προς μεταφοράν χριστ. οικογενειών εις Σύρον, υπομιμνήσκει κεκρυμμένους οθωμανούς.
26. **19 Φεβρ. – 3 Μαρτ.** ο Αν. Κυβερν. ευχαριστεί δια την εν τοις χωρίοις υποδοχήν των αγημάτων και την παράδοσιν οθωμανών.
27. **19 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. προς την εν Αθήναις επί των προμηθειών Επιτροπήν δια την αποστολήν όπλων και πολεμοφοδίων.
28. **20 Φεβρ.** Ο Αρχηγός Ιεραπέτρου γνωρίζει την άφιξιν Κόρακα ως Αρχηγόν δια την επίθεσιν κατά του φρουρίου Ιεραπέτρου. Ζητεί τρόφιμα.
29. **21 Φεβρ.** Αντίγραφον επιστολής Κόρακα προς Αν. Κυβερνήτην εις Σητείαν παραπονείται κατά διαγωγής του εν Ιεραπέτρω Ιταλού Κυβερνήτου. Θα γίνη επίθεσις.
30. **22 Φεβρ.** Η Δ.Ε.Σ. εκθέτει προς τον Α. Κυβερνήτη την ανέκαθεν στάσιν των οθωμανών. Αι ζητούμεναι δι' αυτούς ευκολίαι δεν είναι δυναταί.
31. **26 Φεβρ. – 10 Μαρτ.** Ο Α. Κυβερνήτης παρακαλεί να προσέλθη τις δια να οδηγήσῃ εις ποίον μέρος του νεκροταφείου.
32. **26 Φεβρ.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου και ο Επίσκοπος πέμπουσιν έκθεσιν Κόρακα περί της κατά του φρουρίου επιθέσεως και άλλα σχετικά έγγραφα. Ευχαριστούσι δια την αποστολήν τροφίμων (10 φορτίων άρτου κλ.)
33. **26 Φεβρ.** Ο Αρχηγός του Στρατού της Κατοχής Τ. Βάσσος παραγγέλλει τον καταρτισμόν διοικητικών Επιτροπειών. Συνιστά ομόνοιαν κλ.
34. **17 Φεβρ. – 11 Μαρτ.** Ο Εν Ηρακλείω Έλλην Πρόξενος παρακαλεί να προφυλαχθή το εν Σητεία Μετόχιον του Ριφάτ Βέη Αφεντακάκι.
35. **28 Φεβρ.** Ο Αρχηγός Ηρακλείου – Λασιθίου Αρ. Κόρακας ότι μια φράσις του ψηφίσματος παρεξηγήθη υπό του Α. Κυβ. και ζητεί πληροφορίας.
36. **2 Μαρτίου.** Ο Αρχηγός της χωροφυλακής πέμπει 2 δόας. Πληροφορεί περί πλοίου εν Ιεραπέτρω και κανονιοβολισμών.
37. **3 Μαρτ.** Ζητούσι νεωτέρας ειδήσεις οι εις Κάτω – Χωρίου ως και φυσίγγια δανεικά. πέμπουσιν αντίγραφον επιστολής προς τον εν Ιεραπ. Κυβερνήτην.
38. **4/16 Μαρτ.** Ο Αν. Κυβερνήτης παραπονείται ότι ρίπτονται πυροβολισμοί κατά της πόλεως. Απειλεί δια κανονιοβολισμών των πλοίων.
39. **5/17 Μαρτ.** Αντίγραφον πρακτικού των εν Σητεία Κυβερνητών των πλοίων περί κανονιοβολισμού κατά την 6/18 Μαρτίου.
40. **5/17 Μαρτ.** Ο παρά τω Α. Κυβερνήτη Διερμηνεύς προειδοποιεί τον κανονιοβολισμόν δια να απομακρυνθώσιν οι κάτοικοι από του χωρίου Πισκοκεφάλου.
41. **6/18 Μαρτ.** Ο αυτός Διερμηνεύς περί αιτήσεως εμποροπλοιάρχου τινός. περί προσεχούς αφίξεως εκ Τουλον πεζοναυτών προς κατάληψιν της Σητείας.
42. **7 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Ανώτ. Κυβερνήτην, διαμαρτύρεται ζωηρώς δια τον

- δομβαρδισμόν, όν ευρίσκει αδικαιολόγητον.
43. **7 Μαρτ.** Οι κάτοικοι Μουλιανών υποβάλλουσι πίνακα 143 αιγοπροβάτων κλαπέ-
ντων υπό Κρητιστών κατά την πολιορκίαν των Τούρκων.
44. **8 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. καταγγέλλει προς τον Α. Κυβερνήτην Τούρκους μεταδάντας εις
«Παπαδιάς Κάμπον» προς λεηλασίαν.
45. **11 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. διαμαρτύρεται προς τον Α. Κυβερνήτην κατά της σκοπίμου
παρερμηνείας του περί ενώσεως ψηφίσματος.
46. **11 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. αγγέλει εις τους Δήμους την υπό του λαού εκλογήν Γεν.
Αρχηγού Εμμ. Φουνταλίδου και Προέδρου Επιτροπής Εμμ. Αγγελάκι.
47. **12 Μαρτ.** Ο Αρχηγός χωροφυλακής εκθέτει ενέργειάν του. έπεμψε 18 δόας, κατέ-
σχε 10 αιγοπρόδατα παραδοθέντα εις τους κυρίους των
48. **11 Μαρτ.** Ο Γεν. Αρχηγός Ηρακλείου – Λασηθίου Κόρακας συνιστά αν γίνη ερώ-
τησις, να δοθή απάντησις ότι μόνη η Ένωσις είναι δεκτή.
49. **12 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Γεν. Αρχηγόν Κόρακαν πέμπει πάντα τα σχετικά εξ
ών αποδεικνύεται η του ψηφίσματος σκοπιμος παρερμηνεία.
50. **13 Μαρτ.** Ο Ευστ. Γρ. Βουρδουμπάκις εξ Αγ. Νικολάου, περί αποκλεισμού της
Κρήτης, περί προκηρύξεως Αυτονομίας σχισθείσης εν Αγ. Νικολάω.
51. **13 Μαρτ.** Μέλη Επιτροπής Μεραμβέλλου δεν αποδίδουσι σημασίαν εις τον δομ-
βαρδισμόν. Αι προσβολαί κατά των Τούρκων πρέπει να γίνωνται.
52. **14 Μαρτ.** Ο εν Αγ. Νικολάω Ευστ. Βουρδουμπάκις πέμπει αντίγραφα επιστολής
Κόρακα και εγγράφου, Επιτροπής προς τους Προξένους.
53. **15 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. πέμπει δια τα περαιτέρω έγγραφα απευθυνόμενα προς τον
Κόρακαν δια τον Τ. Βάσσον.
54. **15 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Βάσσον ότι έχει ήδη καταρτισθή Επιτροπή. Αν δεν
αναγνωρίζεται, να καταρτισθή άλλη. Εκθέτει τα εν Σητεία και τας ανάγκας αυ-
τής εις τρόφιμα και πολεμοφόδια. Ζητεί αξιωματικούς του Στρατού δια την εκ-
γύμνασιν των οπλιτών.
55. **15 Μαρτ.** Ο Αρχηγός Σητείας ζητεί να διορισθή ως Υπαρχηγός παρ' αυτής προς
επαρκεστέραν και ταχύτεραν εκτέλεσιν της υπηρεσίας.
56. **15 Μαρτίου.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Α. Κυβερνήτην επί της προκηρύξει της
Αυτονομίας (5/17 Μαρτ.) δηλοί ότι μόνη δυνατή και παραδεκτή λύσις η
Ένωσις.
57. **15 Μαρτ.** Οι κάτοικοι Πισκοκεφάλου πληροφορούσιν ότι εξέλεξαν Επιτροπήν δια
τας αγροζημίας και διώρισαν Αγροφύλακας.
58. **16 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς Ηγούμενον Τοπλού παραγγέλλει να μη γίνεται διανομή
αλεύρων και γαλέττας άνευ εγγράφου της Επιτροπής.
59. **17 Μαρτ.** Οι εν Αγ. Νικολάω συγχάιρουσι δια την στάσιν της Επιτροπής.
Ελπίζουν περί επιτεύξεως της Ενώσεως. Μεταδιδάζουσιν ειδήσεις.
60. **17 Μαρτ.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου περί συγκρούσεως μετά των οθωμανών. Ζητεί φυ-
σίγγια δανεικά μέχρις ότου λάβη εξ Αθηνών.
61. **19/31 Μαρτ.** Ο υπολοίαρχος Α. Chevalier παρακαλεί να μένη παρ' αυτό ως
Διερμηνεύς ο Ιάκωβος Βασιλάκις προς διευκόλυνσιν της Υπηρεσίας.
62. **19 Μαρτ.** Ο Γεν. Αρχηγός Κόρακας ευχαριστεί και συγχάιρει δια την διπλωματι-
κήν και μετά χάριτος σύνταξιν των εγγράφων. Τα τεμάχια των οβίδων θα στα-
λώσιν εις Αθήνας. Συνιστά να μη εξέρχωνται τα αγήματα έξω της ζώνης.
Μεταδιδάζει ειδήσεις.

63. **21 Μαρτ. – 2 Απριλ.** Ο Αν. Κυβερνήτης ζητεί ονόματα των Αδελφών Ζουριδά-
κιδων ων εξητήθη η ανταλλαγή μετά των Τούρκων.
64. Το αυτό έγγραφον του Α. Κυβερνήτου εις την ελληνικήν.
65. **22 Μαρτ.** Ο Γεν. Αρχηγός Σητείας προς τον Αρχηγόν Καρυδίου ζητεί οπλίτας δια
την εορτήν της 25 Μαρτίου. Πέμπει έγγραφα του Βάσσου.
66. **22 Μαρτ.** Ο αυτός Αρχηγός προς τον Αρχηγόν Καρυδίου πέμπει αντίγραφον επι-
στολής του Κόρακα (62)
67. **22 Μαρτίου.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Επιτροπήν Ιεραπέτρου απαντώσα πέμπει 1000
φυσίγγια Γκρά.
68. **23 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Αρχηγόν Βάσσον περί καταρτισμού νέας Διοικ.
Επιτροπείας και εκλογής προέδρου, Αντιπροέδρου και Γραμματέων.
69. **23 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. παρακαλεί τον Γ. Αρχηγόν να μεριμνήση όπως αι σφραγίδες
των Δημαρχείων κοιμισθώσι κατά την 25 Μαρτίου.
70. **23 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Ανώτ. Κυβερνήτην δέχεται και αυτήν την εις τα χω-
ρία έξοδον των οθωμανών αν αναγνωρίσωσι την διοίκησιν της επιτροπής ως
Ελληνικής Αρχής. Τα γυναικόπαιδα δύνανται να κυκλοφορώσιν εντός της ζώ-
νης.
71. **26 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. υποβάλλει προς τους προξένους το χθές γενόμενον νέον περί
ενώσεως ψήφισμα, περί άρσεις αποκλεισμού.
72. **26 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. υποβάλλει προς τον Βασιλέα το ανωτέρω ψήφισμα.
73. **27 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Α. Κυβερνήτην υποβάλλει το ψήφισμα.
74. **26 Μαρτ.** Ο Αρχηγός Σητείας παρακαλεί να διορισθή υπαρχηγός Δήμου Λιμένος
αντί του προαχθέντος εις υπαρχηγόν Σητείας.
75. **27 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Αρχηγόν Κατοχής Βάσσον ανακοινεί ενεργείας αυ-
τής ως και εκλογήν αντιπροσώπου δια Συνέλευσιν.
76. **27 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. πέμπει προς την Επιτροπήν Μεραμβέλλου αντίγραφα ψηφί-
σματος και εγγράφων.
77. **27 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. πέμπει προς τον Γ. Αρχηγόν Κόρακαν τα δια του Αρχηγού
Κατοχής έγγραφα.
78. **27 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. διορίζει Γραμματέα εις αντικατάστασιν του παραιτηθέντος
Στ. Ξενικάκη.
79. **28 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. απαγορεύει πάσαν μετά της πόλεως συγκοινωνίαν επί 5 ημέ-
ρας λόγω νόσου ευφλογίας.
80. **28 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. αποφασίζει τον καταρτισμόν Σώματος Αστυνομίας εξ 60 αν-
δρών.
81. **28 Μαρτ.** Ο Διομ. Κοζυράκις ζητεί άδειαν να κατέλθη εις την πόλιν δια να επιδι-
δασθεί πλοίου αναχωρούντος εις Πειραιά.
82. **28 Μαρ.** Η Δ.Ε. Μεραμβέλλου συνιστά να μη δίδωνται τρόφιμα εις τα Ευρ. πλοία.
Συνιστά την κατάληψιν των Μοναστηριακών δια τας διοικητικάς ανάγκας.
83. **29 Μαρτ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Διοικητήν του Γαλ. Στρατού ότι διακοπείσης της συ-
γκοινωνίας λόγω ευφλογίας είναι αδύνατος η μετακίνησις Αξιωματικών. (79)
84. **29 Μαρτ.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. προς το Αρχηγείον ανακοινεί την περί καταρ-
τισμού Αστυνομίας απόφασιν. (80)
85. **20 Μαρτ.** Ο Γεν. Αρχηγός εκ Ρουκκάκας ότι διακόψας την περιοδείαν του μετέδθη
εις Ιεράπετρον επικεφαλής 250 ανδρών προς βοήθειαν.
86. **30 Μαρτ.** Ο Υπαρχηγός Σητείας υποβάλλει λογαριασμόν καθυστερουμένων μι-

σθοδοσιών των τέως πολιτοφυλάκων προς έκδοσιν εντάλματος.

87. **30 Μαρτ.** Ο Γεν. Αρχηγός Κόρακας ότι δύνανται να σταλώσιν εις Σφακία άνθρωποι προς παραλαβήν πολεμοφοδίων εκ της αποθήκης του Στρατού.
88. **31 Μαρτ.** Κάτοικοι Σκλάδων ζητούν άδειαν χρησιμοποίησης κυπαρίσσου εκ των εν Τουρτούλοις τουρκικών δια τα τέμπλα της Εκκλησίας των.
89. **2 Απρ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Αν. Κυβερνήτην ότι αδυνατεί ν' αποδώσῃ πρώτη τους 8 οθωμανούς προς ανταλλαγήν μετά των αδελφών Ζουριδάκιδων.
90. **2 Απρ.** Η εν Αρχάναις επί της Αμύνης Επιτροπή ζητεί τρόφιμα.
91. **3 Απριλ.** Η Μονή Τοπλού ζητεί όπως της επιτραπή να χορηγή τρόφιμα εις τα εις Παλαιόκαστρον δια του αποκλεισμού προσεγγίζοντα Ευρωπαϊκά πλοία.
92. **3 Απριλ.** Ο εκ των Μελών της Επιτροπής Φρ. Λαμπίρης κωλύόμενος παρακαλεί να κληθῇ ὁ Αναπληρωτής του δια τας συνεδριάσεις.
93. **3 Απριλ.** Ο Επίσκοπος Αμβρόσιος ανακοινώνει ότι έδωκεν άδειαν βαπτίσεως οθωμανοπαίδων μη θελησάντων να επιστρέψωσιν εις την πόλιν.
94. **3 Απριλ.** Απόφασις δικαστική υποχρεούσα τον Αντ. Καρπαθάκην ν' αποδώσῃ 2 αρνιά εις Παντ. Ρεμπελάκιν.
95. **4 Απριλ.** Ο Επίσκοπος Πέτρας συνιστά τους κομιστάς της αιτήσεως των Αρχανιωτών περί τροφίμων. (90)
96. **4 Απριλ.** Ο Αρχηγός Βάσσος εγκρίνει τον καταρτισμόν της Επιτροπείας. συγχαίρει δια τα πεπραγμένα και ευχαριστεί.
97. **7 Απριλ.** Ο Γεν. Αρχηγός Σητείας ζητεί ν' αποκλεισθῇ από της Επιτροπής ο Φρ. Λαμπίρης ως Ιταλός υπήκοος.
98. **7 Απριλ.** Ανακοινούνται προς τον λαόν Σητείας η κήρυξις ελληνοτουρκικού πολέμου. Συνιστάται ομόνοια και παρακλήσεις υπέρ των Ελληνικών όπλων.
99. **7 Απριλ.** Ο Επίσκοπος Αμβρόσιος παρακαλεί όπως οι κληρικοί, οσάκις παρίσταται ανάγκη, να καλώνται δι αυτού ή δια των Αρχιερ. Επιτρόπων. (17)
100. **8 Απριλ.** Ο Αρχηγός Κόρακας πέμπει Διαταγήν Αρχηγού Κατοχής, συνιστώντος διακοπήν συγκοινωνιών μετά πόλεων ένθα τούρκοι και ευρωπαίοι, μη εξαγωγήν χαρουπίων ή εμπορευμάτων. φύλαξιν όρμων και λιμένων. περιορισμών τούρκων και Ευρωπαίων εντός ζώνης.
101. **8 Απριλ.** Η Διοικ. Επιτρ. Ιεραπέτρου παραπονεΐται δια την διακοπήν της συγκοινωνίας εφ' όσον δεν υπάρχει ευφλογία εν Ιεραπέτρω.
102. **9 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. προς την εν Αρχάναις επί της Αμύνης Επιτροπήν πέμπει οκτώ δόας. (113)
103. **10 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Γαλλικήν φρουράν της πόλεως, παρακαλεί να προφυλαχθώσι τα Συμβολαιογραφικά Γραφεία και το Υποθηκοφυλακείον.
104. **10 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Αρχηγόν Κατοχής Βάσσον, εκθέτει τα εν Σητεία και τας ενεργείας της Επιτροπής.
105. **10 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. προς Αρχηγόν Κόρακαν πέμπει την ανωτέρω έκθεσιν, αγγέλλει μετάθεσιν της έδρας εις Αχλάδια.
106. **10 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. προς Δ.Ε. Μεραμβέλλου περί παρακλήσεων υπέρ των ελλην. όπλων. περί Μούρουξη, Παπαδοπούλου και Σκαμνάκη.
107. **10 Απριλ.** Ο Αρχηγός Κατοχής Βάσσος, αγγέλλει ευχαρίστους ειδήσεις εκ του μετώπου. συνιστά ν' απασχολώνται οι εν τοις φρουρίοις Τούρκοι.
108. **10 Απριλ.** Ο αυτός πέμπει αντίγραφον τηλεγραφήματος εξ Αθηνών περί θριάμβων καθ' όλην την μεθόριον γραμμήν.

109. 11 Απριλ. Η Διοικ. Επιτροπή Μεραμβέλου διαβιβάζει τα ανωτέρω έγγραφα του Βάσσου, ζητεί νεωτέρας ειδήσεις.
110. 12 Απριλ. Η Δ.Ε.Σ. προς Κόρακαν. Η πολιτική της Επαρχίας είναι πάντοτε «Ένωσης ή θάνατος». Γίνεται σκέψις συγκροτήσεως Σωμάτων δια τα σύνορα.
111. 12 Απριλ. Ο Αρχηγός Σητείας εκ Τουρλωτής προς τον Γάλλον Διοικητήν, παρατηρεί ότι δεν ετηρήθη συνεννόησις περί μη εξόδου του Γαλ. Στρατού έξω των τεθέντων ορίων. Παρακαλεί να μη γίνεται τοιαύτη έξοδος.
112. 14/26 Οκτ. Ο Ανώτ. Κυβερνήτης γνωρίζει αναχώρησιν τουρκικής φρουράς και αφοπλισμόν οθωμανών. Ζητεί να παύσωσιν αι εχθροπραξίαι.
113. 14 Απριλ. Η εν Αρχάναις επί της Αμύνης Επιτροπή ευχαριστεί δια την αποστολήν των οκτώ δοών.
114. 15/27 Απριλ. Ο Ανώτ. Κυβερνήτης ότι ενήργησεν εν πάση νομιμοφροσύνη. Ευρίσκει αδικαιολόγητον το έγγραφον του Αρχηγού. (111)
115. 15 Απριλ. Η Δ.Ε. Μιραμβέλου ευχαριστεί δια τα 15 φορτία τροφίμων τα οποία θα σταλώσιν εν Αρχάνας. Πληροφορεί ότι διήλθεν εκ Σπίναλόγκας το Αγγλικόν το παραλαβόν από Σητείας τον τουρκικόν στρατόν.
116. 15 Απριλ. Η Δ.Ε. Μεραμβέλου προς την Λονδίνειον «Σημαίαν», δια συκοφαντικόν εν αυτή δημοσίευμα.
117. 16 Απριλ. Ο Αρχηγός Κατοχής Βάσσος ευχαριστεί και συγχαίρει Επιτροπήν. «Ούτως ενεργούντες δυνάμεθα να ώμεν δέδαισι περί της επιτυχίας του αγώνος».
118. 16 Απριλ. Η Δ.Ε. Μεραμβέλου, αν υπάρχωσι Τούρκοι προς ανταλλαγήν, να ζητηθή ο εκ Νεαπόλεως Γ. Μαυρογιαννάκις, υπόδικος εν Ηρακλείω.
119. 16 Απριλ. Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου γνωρίζει έξοδον οθωμανών και σύγκρουσιν μετά χριστιανών (8 Απρ), ετέραν έξοδον της 9-10 Απριλίου.
120. 17 Απριλ. Ο Γεν. Αρχηγός Κόρακας εκφράζει « και πάλιν άπειρα και θερμά συγχαρητήρια δια την τάξιν και ακρίδειαν την επικρατούσαν εις απάσας τας εργασίας της επιτροπής και δια τα ωραία και πλήρη ευφυίας έγγραφα αυτής». Συνιστά ν' αποσταλώσιν 20 δεκαρχίαι εις Ιεράπετρον και 10 εις Αρχάναις μετά τροφίμων.
121. 18/30 Απριλ. Ο Διοικητής των εν Σητεία Γαλλ. Στρατευμάτων ανακοινεί ένα κανονιοδολισμόν της επομένης ως σύνθημα εκδρομής στρατιωτών.
122. 18 Απριλ. Ο Γεν. Αρχηγός Κόρακας αναμένει αντίγραφον απαντήσεως Επιτροπείας επί της προκηρύξεως της Αυτονομίας (5/17Μαρτ.)
123. 19 Απριλ. Η Δ.Ε.Σ. εξ Αχλαδίων (νέας έδρας), προς Γ. Αρχ. Κόρακαν περί υποχωρήσεως ελλ. Στρατού και πτώσεως υπουργείου Δελιγιάννη. Ερωτά κατά ποίον τρόπον θα ηδύνατο να έλθη αρωγός εις τον αγώνα του Έθνους.
124. 19 Απριλ. Η Δ.Ε.Σ. εξ Αχλαδίων προς την Δ.Ε. Μεραμβέλλου ανακοινού τας λυπηράς ειδήσεις. Παρακαλεί όπως αι συνεννοήσεις είναι συχνότεραι.
125. 19 Απριλ. Η Δ.Ε. Μεραμβ. έπεμψεν εις Αρχάνας τα εκ Σητείας «φιλοτίμως και πατριωτικώς» συλλεγέντα τρόφιμα δια το στρατόπεδον.
125. 19 Απριλ. Σημείωμα από την πόλιν Σητείας καθ' ό ελληνικά αγήματα κατέλαβον την Καβάλλαν. γρήγορα θα διορθωθούν τα πράγματα.
126. 19 Απριλ. Η επί της Αμύνης Επιτροπή Αρχανών εκφράζει θερμάς ευχαριστίας. επισυνάπτει απόδειξιν παραλαβής τροφίμων.
127. 20 Απριλ. Η Δ.Ε. Μεραμβέλλου ζητεί θετικάς περί των ελληνικών πραγμάτων πληροφορίας. (Δεν είχε λάβει το έγγραφον 124) .

128. **21 Απριλ.** Ο Αρχηγός Κατοχής Βάσσος επιδοκιμάζει πράξεις και ενεργείας Επιτροπείας. Αδυνατεί να παράσχη τα μέσα δια την Αστυφυλακήν.
129. **22 Απριλ. – 4 Μαΐου.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης πληροφορεί ότι δύο Χριστιανοί έκλεψαν εκ της πόλεως 2 ίππους οθωμανικούς. Ζητεί απόδοσιν.
130. **22 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. (εξ Αχλαδίων) προς την Δ.Ε. Μεραμδέλου χορηγεί νεωτέρας πληροφορίας περί των ελληνικών.
131. **23 Απριλ.** Ο Πρόεδρος της Επιτροπείας Αγγελάκις ζητή μηνιαίαν άδειαν απουσίας δια να μεταδή εις Σύρον και παραλάβη την οικογένειάν του.
132. **24 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. (εκ Πισκοκεφάλου) μεταβιδάζει εις την Δ.Ε.Μεραμδέλου νεωτέρας ειδήσεις εξ Αθηνών (ανεκκαθορίστους).
133. **24 Απριλ. – 6 Μαΐου.** Ο Διοικητής των εν Σητεία Γαλλικών Στρατευμάτων ότι δύναται να μεταδή ο ιατρός εις Κατσιδώνι προς εμβολιασμόν.
134. **24 Απριλ.** Ο Γεν. Αρχηγός Κόρακας απαντών ελπίζει ότι αι λυπηραί ειδήσεις θα μεταβληθώσιν.
135. **25 Απριλ.** Η Μονή Τοπλού πέμπει μυζήθραν και τυρόν. Δύναται να παραδώση και ολίγα ζώα.
136. **26 Απριλ. – 8 Μαΐου.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης καταγγέλλει ότι χριστιανοί εφόνευσαν γέροντα οθωμανόν άοπλον. απειλεί δια των γαλλικών φρουρών.
137. **26 Απριλ.** Η εν Αρχάναις επί της Αμύνης Επιτροπή συνιστά να ζητηθή ανταλλαγή με οθωμανούς η απελευθέρωσις των κατά του Μαχμούτ Πασσά πυροβολησάντων 3 χριστιανών εξ Αποκορώνου και Χαλέπας.
138. **27 Απριλ.** Η Διοικ. Επιτρ. Σητείας προς την του Μεραμδέλου. Νεωτέρας περί των Ελληνικών πληροφορίας. Γνωρίζει ότι οι Γάλλοι συνέλαβον και κρατούσιν επί των πλοίων δύο νεανίας εξ αφορμής φόνου οθωμανού.
139. **29 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. προς την του Μεραμδέλλου μεταδίδει νεωτέρας ειδήσεις. φρονεί ότι, και αν η Ελλάς συστήση αποδοχήν Αυτονομίας, η Κρήτη οφείλει να την αποκρούση. Η Δ.Ε.Σ. τοιαύτη θα δώση απάντησιν, αν γίνη ερώτησις.
140. **29 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τους κατοίκους του χωρίου Σκοπής, επί πλήττει διότι εμπορεύονται μετά Γάλλων υποδεχόμενοι αυτούς, ως λέγεται, εν τω χωρίω των. Θα ληφθώσιν αυστηρά μέτρα.
141. **29 Απριλ.** Οι κάτοικοι Σκοπής διαμαρτύρονται ζωηρώς, λέγοντες ότι μετέδην μέν εις το χωρίον των γαλλικός Στρατός δια περίπατον, αλλά δεν σημαίνει τούτο ότι και το χωρίον υπετάχθη εις τους Γάλλους. Αν είχαν την δύναμιν, θα τον απεδίωκον.
142. **29 Απριλ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τους κατοίκους των χωρίων Χαμαιζίου και Αχλαδίων, ότι Γάλλοι μετέδηνσαν εν Σκοπήν υπό την πρόφασιν μεν προμηθειών, κυρίως όμως δια να δείξωσιν ότι το χωρίον δέχεται την γαλλικήν και την τουρκικήν Αρχήν. Δίδονται οδηγίαι οποίαν στάσιν πρέπει να τηρήσωσιν οι κάτοικοι εις παρομοίαν περίπτωσιν.
143. **30 Απριλ. – 12 Μαΐου.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης πληροφορεί ότι θα γίνει νέα έρευνα εις Διονυσάδας προς ώρισιν (ζώντων ή νεκρών) των εκεί 4 ποιμένων. Ερωτά τι δέον να γίνη αν ευρεθώσιν εκεί τα πτώματα. Ζητεί οδηγόν.

ΤΟΜΟΣ Β'
(1 Μαΐου – 25 Δεκεμβρίου 1897)
Περιεχόμενα

144. **Μαΐου 1.** Η εν Αρχάναις επί της Αμύνης Επιτροπή επικαλείται και πάλιν την εις τρόφιμα συνδρομήν της Σητείας. (152)
145. **Μαΐου 1.** Ιδιαιτέρα του Προέδρου της αυτής Επιτροπής Αρχανών επιστολή επικαλουμένη την υποστήριξιν της Σητείας δια της αποστολής τροφίμων.
146. **Μαΐου 1.** Ο Ηγούμενος Τοπλού προς τον Πρόεδρον της Επιτροπής παρακαλούμενον να φροντίση δι' αγοράν άλατος και θείου δια την Μονήν.
147. **Μαΐου 2.** Ο Γεν. Αρχηγός Φουνταλίδης εκ Τουρλωτής, συνιστά αδελφόν Μπρισιμιτζάκι. Να σταλή εν Αρχάνας φοινικούχος δάμβαξ.
148. **Μαΐου 3.** Η Δ.Ε.Σ. προς το Αρχηγείον συνιστά αυστηροτέραν εφαρμογήν απαγορεύσεως συγκοινωνίας μετά της πόλεως κατάσχεσιν εισαγομένων και εξαγομένων.
149. **Μαΐου 3.** Η Δ.Ε. Μεραμβέλου διαβιδάζει επτά φακέλους αλληλογραφίας. Ζητεί νεωτέρας ειδήσεις.
150. **Μαΐου 4.** Η Δ.Ε.Σ. προς την του Μεραμβέλου ότι απήντησεν εις Γάλλον Διοικητήν ότι και μετ' ανάκλησιν Ελλ. Στρατού επιμένει εις ένωσιν. Ειδήσεις εκ του πολέμου.
151. **Μαΐου 4.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Γ. Αρχηγόν Ηρακλείου – Λασιθίου Α. Κόρακαν αναφέρει και εν τω προς την Δ.Ε. Μεραμβέλου εγγράφω. (150)
152. **Μαΐου 4.** Η Δ.Ε.Σ. προς την εν Αρχάναις απαντά ότι παρά την κατάστασιν της επαρχίας θα προσπαθήση να πέμψη τρόφιμα. (144)
153. **Μαΐου 5.** Ο υπαρχηγός Σητείας παρακαλεί να διαταχθή η πληρωμή απολυθέντων των Αστυφυλάκων Δήμου Λιμένος. (Κατάλογος νέων Αστυφυλάκων)
154. **Μαΐου 5.** Ο Ιατρός Ιωσήφ Χατζιδάκις εκ Σύρου, εκθέτει τα ελληνοτουρκικά και συνιστά να γίνη δεκτή η Αυτονομία με αποχώρησιν τουρκικού στρατού.
155. **Μαΐου 5.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου ευχαριστεί δι ειδήσεις. Ομοίαν απάντησιν έδωκεν εις Ιταλόν Διοικητήν (150). Ζητεί γνώμην Κόρακα.
156. **Μαΐου 5.** Ο Εν Σύρω επ' αδεία πρόεδρος Δ.Ε.Σ. Αγγελάκις εκθέτει τα ελληνοτουρκικά. Ομιλεί περί της τηρητέας υπό των Κρητών στάσεως (αποδοχή Αυτονομίας υπό όρους. επιφυλακτικότης μέχρις ελληνοτουρκικής ειρήνης).
157. **Μαΐου 9.** Ο αυτός Πρόεδρος εκ Σύρου αγγέλλει υπογραφήν ανακωχής. Επανερχεται επί της τηρητέας στάσεως των Κρητών. Γνωρίζει στάσιν των Τούρκων.
158. **Μαΐου 8.** Η Μονή Τοπλού πέμπει σημείωμα των όσων πραγμάτων έχει χρήσιν δια να αγορασθώσιν εκ της πόλεως.
159. **Μαΐου 9/21.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης των εν Σητεία Διεθνών Ναυτικών δυνάμεων, συνιστά να παύση η φθορά ελαιοδένδρων η οποία αποτελεί κοινήν ζημίαν.
160. **Μαΐου 10.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Γάλλον Στρατ. Διοικητήν παρακαλεί ν' απολυθώσιν οι συλληφθέντες ως ένοχοι του ριφθέντος παρά την γαλλικήν φρουράν πυροβολισμού δύο Αστυφύλακες διότι είναι αθώοι.
161. **Μαΐου 11.** Η Δ.Ε. Μεραμβέλλου φρονεί ότι πρέπει να καταρτισθή κέντρον εν Κρήτη το οποίον να διαχειρίζεται την Κρητικήν υπόθεσιν. Καλεί προς συνεννόησιν τον Αρχηγόν Σητείας εν Νεαπόλει.

162. **Μαΐου 13.** Ο Γεν. Αρχηγός των 12 Ανατ. Επαρχιών Αρ. Κόρακας θεωρή πρότερον τον καταρτισμόν Κέντρου (Συνελεύσεως) εν Φρέ ως προτείνουν τινες, η εν Σπήλι ως ο Επίσκοπος Λάμπης. Θα αναμένονται οδηγίαι της Ελλ. Κυβερνήσεως.
163. **Μαΐου 14.** Η Δ.Ε. Πεδιάδος (πρόεδρος ο Χερρονήσου Αγαθάγγελος) συνιστά να συνέλθωσιν εις Αγκάραθον οι Πληρεξούσιοι ίνα εκεί κανονίσωσι τα της έδρας.
164. **Μαΐου 14.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου διαβιδάζει έγγραφα τινά προς την Δ.Ε.Σ.
165. **Μαΐου 14.** Η εν Αρχάναις Επιτροπή πέμπει αντίγραφα:
 α) Έγγραφον Αρχηγού των εν Ηρακλείω Αγγλικών και Ιταλικών Στρατευμάτων ανακοινούντος ότι η περί το Ηράκλειον ζώνη καταργείται.
 β) Εκκλήσεως της Επιτροπής κατά του δημιουργουμένου κινδύνου, καθ' ου ζητεί συνδρομήν εις οπλίτας και εις τρόφιμα.
166. **Μαΐου 14.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου διαβιδάζει επιστολήν προκρίτων των Δυτ. Επαρχιών, οι οποίοι συνιστώσι Συνέλευσιν με έδραν το Φρέ. Ζητεί γνώμην Κόρακα.
167. ——— Η Δ.Ε. Μεραμβέλου πέμπει αντίγραφα:
 α) Επιστολής υ/προξένου Ρωσίας εν Ηρακλείω (Γ. Μητσotάκι) γνωρίζοντας διάδοσιν περί Διοικητού Βάτεμπεργ και υποδιοικητού Βάκοβιτς.
 β) Σχέδιον των εν Αθήναις Κρητών περί δηλώσεως αποδοχής Αυτονομίας.
 γ) Σχέδιον εγγράφου προς Προξένους.
168. **Μαΐου 16.** Ο Υπαρχηγός Σητείας δίδει λ/σμόν εισπράξεων και πληρωμών.
169. **Μαΐου 16.** Οι Αρχηγοί και οπλαρχηγοί του Τμήματος Λασιθίου συνελθόντες εν Νεαπόλει (161) απεφάσισαν εκλογήν πληρεξουσίων.
170. **Μαΐου 17.** Ο Γεν. Αρχηγός Ηρακλείου – Λασιθίου Κόρακας συνιστά να μη δίδεται προσοχή εις εισηγήσεις μικροψύχων. Δια την Συνέλευσιν αναμένονται οδηγίαι της πατρικής Κυβερνήσεως.
171. **Μαΐου 18.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου γνωρίζει άφιξιν Αντιναυάρχου Canenaro και πρόσκλησιν παρ' αυτώ Επιτροπής και Επισκόπου. Πέμπει επιστολήν δια τον Επίσκοπον.
172. **Μαΐου 19.** Ο Γ. Αρχηγός Σητείας εκ Νεαπόλεως πέμπων τ' ανωτέρω έγγραφα συνιστά να γίνουν εκλογαί πληρεξουσίων, ν' αποσταλούν τρόφιμα εις Αρχάνας.
173. **Μαΐου 19.** Η Δ.Ε.Σ. προς τους κατοίκους του Δήμου Λιμένος παραγγέλλει να συνέλθωσι την 21 Μαΐου και να εκλέξωσι πληρεξουσίους. Ομοίως και εις άλλους Δήμους (επισυνάπτονται πρακτικά εκλογής Δήμου Λιμένος και Χανδρά).
174. **Μαΐου 20.** Η Δ.Ε.Σ. ερωτά την της Ιεραπέτρου τι ελέχθη υπό του Canenaro δια την κρητικήν υπόθεσιν. Αύριον αι κατά Δήμους εκλογαί.
175. **Μαΐου 20.** Η εν Αρχάναις Επιτροπή πέμπει αντίγραφον επιστολής προκρίτων του τμήματος Χανίων περί συνελεύσεως. Συνιστά να συγκεντρωθώσιν οι πληρεξούσιοι εν Αρχάναις προς συνεννόησιν δια τα περαιτέρω.
176. **Μαΐου 21.** Ο Επίσκοπος Σητείας εκ Τοπλού πέμπει εις την Δ.Ε.Σ. την επιστολήν Επισκόπου Λάμπης και Σφακιών Ευμενίου περί Συνελεύσεως εις Σπήλι (162)
177. **Μαΐου 21 – Ιουν. 2.** Ο Επιτετραμμένος τας πολιτικές υποθέσεις Σητείας υποπλοίαρχος Aug. Chevalier καλεί τους Χριστιανούς εις τα εγκαίνια του εν τω Γαλλικώ Νεκροταφείω μνημείου τη 27 Μαΐου επί παρουσία του Ναυάρχου Pottier.

178. **Μαΐου 22.** Η Δ.Ε.Σ. καλεί τους βουλομένους να παρευρεθώσιν εις τα εγκαίνια του μνημείου του Νεκροταφείου φέροντες στεφάνους ή άνθη.
179. **Μαΐου 27.** Ο Επίσκοπος Σητείας εις Τοπλού ζητεί ν' αποφασίση η Δ.Ε.Σ. περί των Τζαμίων τα οποία ήσαν πρότερον εκκλησίαι και ζητείται τώρα η μετατροπή των.
180. **Μαΐου 30.** Η Δ.Ε.Σ. Ανακοινεί εις τον εκ του Δήμου Ρουκκάκας πληρεξούσιον την εκλογήν του. ομοίως και εις τον Κωνστ. Φραγκούλην.
181. **Μαΐου 31.** Ο Πρόεδρος της Δημ. Επιτροπής Τουρλωτής γνωρίζει την εκλογήν δύο της Επιτροπής μελών αντί παραιτηθέντων (Εκλογητήριο).
182. — Η Δ.Ε. Μεραμβέλου συνιστά την αποστολήν τροφίμων εις Αρχάνας. Εις Μεραμβέλον πέμπονται ανά 150 άνδρες καθ' εβδομάδα μετά τροφίμων.
183. **Ιουνίου 4.** Ο Γεν. Αρχηγός των 12 Ανατ. Επαρχιών Κόρακας συνιστά την εις Αρχάνας αποστολήν ανδρών δια να φρουρηθή η κυρία αύτη διάβασις.
184. **Ιουνίου 5.** Ο αυτός Αρχηγός ζητεί να μάθη τα εν Σητεία δια τα οποία από 25 ημερών δεν επληροφορήθη τίποτε. Ερωτά αν έγιναν εκλογαί.
185. **Ιουνίου 5.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου πληροφορεί ότι Ιταλ. Πολεμικόν παραλαμβάνον τους πληρεξούσιους θα διέλθη δια Σητείας. Να ειδοποιηθώσιν οι πληρεξούσιοι όσοι δεν επρόφθασαν το Ρωσικόν.
186. **Ιουνίου 13.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου εκθέτει τα εν Ιεραπέτρω (καταστροφαί, πυρπολήσεις χριστιανικών περιουσιών. Έξοδοι οθωμανών και συγκρούσεις μετά χριστιανών. Κανονιοβολισμοί του Ιταλικού. συνεννοήσεις μετά του Κυβερνήτου).
187. **Ιουνίου 13.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας εκ Τοπλού συνέστησεν εις την Μονήν χρηματικήν συνδρομήν. Θα απαντήση η ίδια. Λυπείται ότι εκείνος αδυνατεί να συνδράμη ως συνηθίζει. Συντηρείται υπό της Μονής.
188. **Ιουνίου 14.** Η Μονή Τοπλού αδυνατεί να πέμψη το δι αυτήν ορισθέν ποσόν των 10 20/φραγκων και του ελαίου. Προσφέρει ζώα ίσης αξίας.
189. **Ιουνίου 16.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας εις Τοπλού πέμπει εις την Δ.Ε.Σ. Εγκύκλιον απαγορευτικήν της εισόδου των χριστιανών εις της πόλιν.
190. **Ιουνίου 16.** Οι εν Ακρωτηρίω πληρεξούσιοι της Επαρχίας εκθέτουσι τας εκεί διαφωνίας δια την έδραν. Το Κρητικό ζήτημα μετά την διευθέτησιν της ελληνοτουρκικής διαφοράς. Οι Τούρκοι ζητούσι τελωνειακούς δασμούς από την ύπαιθρον χώραν. Άλλαι ειδήσεις δια τα εν Ηρακλείω.
191. **Ιουνίου 19.** Ο δια τους εράνους των Αρχανών πληρεξούσιος Αντιπρόσωπος (εκ Πισκοκεφάλου) απευθύνει έκκλησιν δι' εράνους εις τροφίμων.
192. **Ιουνίου 20.** Χορηγείται πιστοποιητικόν της Δ.Ε.Σ. εις τον Νικόλαον Κατζάκον εθελοντήν ότι ειργάσθη μετ' αυταπαρνήσεως.
193. **Ιουνίου 23 – Ιουλ. 5.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης (απευθυνόμενος προς Δημάρχους) γνωστοποιεί εφαρμογήν αποκλεισμού από θαλάσσης δια μεταφοράν εθελοντών, όπλων και πολεμοφοδίων. Τα άλλα εμπορεύματα θα είναι ελεύθερα αν καταβάλλωνται τελ. δασμοί εις Τούρκους υπαλλήλους. Φόροι θα καταβάλλωνται και εις τα εγχώρια προϊόντα.
194. **Ιουνίου 25.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Αν. Κυβερνήτην διαμαρτύρεται κατά του ανωτέρω εγγράφου δια τι την προς Δημάρχους διεύθυνσιν και δια το περιεχόμενον αυτού.
195. **Ιουνίου 24.** Η εν Αρχάναις Επιτροπή ζητεί συνδρομήν προς σύλληψιν δύο φυγοδίκων τραυματισάντων τον εξ Αγ. Μύρωνος Ευστ. Χατζάκιν.

196. **Ιουνίου 28.** Η Δ.Ε.Σ. απαγορεύει συγκοινωνίαν μετά της πόλεως, η οποία συγκοινωνία συνεπάγουσα φορολογίαν εις Τούρκους υπαλλήλους, ισοδυναμεί προς υποταγήν.
197. **Ιουνίου 29 – Ιουλ. 11.** Ο Ναύαρχος Pottier παραπέμπει το υπ' αριθ. 296 και χρονολ. 27 Ιουν. – 9 Ιουλ. έγγραφον του Τοποτηρητού της Γεν. Διοικήσεως, καθ' ο η ανταλλαγή των υπό των χριστιανών κρατουμένων Τούρκων (γυναικοπαίδων) δεν δύναται να γίνη μετά των εν Ρόδω τριών καταδίκων χριστιανών (των πυροβολησάντων του Μαχμούτ – Πασσάν). (137)
198. **Ιουλίου 2/14.** Ο Κυβερνήτης Hennique παραπονείται ότι, καίτοι αφελίσθησαν οι Τούρκοι, εξακολουθούσιν αι κατ' αυτών εχθροπραξίαι. Αν αι φορολογίαι δεν είναι αρεσταί, άς παύσουν αι εμπορικά συναλλαγαι. (202)
199. **Ιουλίου 3.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον εκ του Δήμου Ρουκάκας πληρεξούσιον Αναγ. Παπαδόπουλον ανακοινεί την εκλογήν του.
200. **Ιουλίου 22.** Η Δ.Ε. Μεραμβέλου πληροφορεί περί του άλατος των αλυκών Ελούντας ότι διεκόπη υπό των βροχών η πήξις. Θα γίνη κατόπιν διανομή. Περί της αυτής υποθέσεως ίδιον έγγραφον προς τον πρόεδρον της Δ.Ε.Σ. και προς αυτήν την Επιτροπήν.
201. **Ιουλίου 25.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου παρακαλεί να γίνη ενέργεια προς ανακάλυψιν κλοπής 2 βοών εις Κάτω – Χωρίον.
202. **Ιουλίου 22.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Α. Κυβερνήτην, λυπείται ότι καθ' ήν ημέρα ήγετο η Εθνική εορτή και ο χριστιανικός λαός εσχέπτετο να μετάσχη αυτής, συνέβη κατά των τούρκων πυροβολισμός. Δεν πρέπει όμως εξ ενός εγκλήματος να χαρακτηρίζεται όλος ο λαός, αφ' ού τοιαύτα συμβαίνουν και εν ομαλαίς περιστάσεων και μάλιστα εις μεγάλα και ισχυρά Κράτη.
203. **Ιουλ. 29 – Αύγ. 10.** Ο Α. Κυβερνήτης ζητεί να τω παραδοθή ο νέος φονεύς δια να δικασθή κατά τους νόμους πεπολιτισμένων χωρών.
204. **Ιουλ. 29 – Αύγ. 10.** Ο αυτός Κυβερνήτης παραπονείται ότι εκακοποιήθη εις Οθωμανός, ότι συνελήφθη άλλος και ότι έπαυσεν η εισαγωγή τροφίμων εις την πόλιν.
205. **Ιουλ. 31 – Αύγ. 12.** Ο αυτός Κυβερνήτης πέμπει προς συνεννόησιν τον υποπλοίαρχον Chevalier: Αποδίδει κακήν θέλησιν εις την Επιτροπήν μη τιμωρούσαν τους ενόχους. ο χριστιανικός λαός ανεχόμενος την ατιμωρισίαν είναι ανάξιος ελευθερίας.
206. **Αυγούστου 11/23.** Ο αυτός Κυβερνήτης απαντών πληροφορεί ότι οι φόδοι αποβιδάσεως Τούρκων εν Παλαιοκάστρω είναι αδικαιολόγητοι. Άν εν τούτοις συμβή τι, πρέπει να ειδοποιηθή. Αναμένει τους αιχμαλώτους.
207. **Αυγούστου 13.** Η Δ.Ε. Μεραμβέλου ευχαριστεί δια πληροφορίας. ομιλεί περί τροφίμων δια τας Αρχάνας και δοθηείας οπλιτών.
208. **Αυγούστου 19/31.** Ο Γάλλος ιατρός υποδεικνύει την ανάγκην εκκενώσεως αποθηκών Δεσποτάκι και Φουνταλίδου διότι τα εν αυταίς χαρούπια εσάπισαν. Υπάρχει κίνδυνος ασθενείας.
209. **Αυγούστου 20.** Η Μονή Τοπλού παρακαλεί να επιδιωχθή ποιμήν, ο οποίος ωδήγησεν εκεί νοσούν ποιμνιον, το οποίον αποτελεί κίνδυνον δια τα της Μονής.
210. **Αυγούστου 21.** Η Δ.Ε.Σ. κανονίζει τας εργασίμους ώρας του Γραφείου αυτής.
211. **Αυγ. 21 – Σ/69. 2.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης παρακαλεί να παραδοθώσιν οι αιχμάλωτοι προ της εκ Γαλλίαν αναχωρήσεώς του. Ο Ναύαρχος Pottier κατεθέλχθη εκ

- της εκ Πισκοκέφαλον επισκέψεως του κατά το τελευταίον ταξίδιόν του.
212. **Αυγούστου 21.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας απευθύνει εγκύκλιον περί τηρήσεως της τάξης, περί υπακοής εις τας Αρχάς κ.λπ. πέμπει αντίγραφον.
213. **Αυγούστου 22.** Ο αυτός Επίσκοπος πέμπει αντίγραφον εγκυκλίου του προς τους ιερείς περί προσεχούς περιοδείας του ανά την επαρχίαν.
214. **Αυγούστου 27.** Η Μονή Τοπλού παρακαλεί την Δ.Ε.Σ. όπως ληφθή υπ' όψιν κατά την διανομήν του άλατος.
215. **Αυγούστου 28.** Οι εν Ακρωτηρίω πληρεξούσιοι επικρίνουν το υπό των εν Αρχάναις υποβληθέν ψήφισμα περί αυτονομίας.
216. **Αυγούστου 28.** Η Δ.Ε.Σ. προς τους κατοίκους Πισκοκεφάλου παραπονείται δια την στάσιν αυτών και απειλεί μετάθεσιν της έδρας της Επιτροπής.
217. **Αυγούστου 28.** Το Προεδρείον Γεν. Συνελεύσεως εξ Αρχανών καλεί τους πληρεξουσίους προς συνεδρίαν δια την 10 Σ/δρίου (230)
218. **Σ/δρίου 2.** Αντίγραφον Επιστολής Γιαμαλάκι εκ Νεαπόλεως συνιστά να δοθή αρνητική απάντησις εις την πρόσκλησιν των εν Αρχάναις.
- Αχρονολόγητον.** Ο Ανώτ. Κυβερνήτης Hennique παραπονείται ότι χριστιανοί επυροδόγησαν κατά Γάλλων στρατιωτών.
219. **Αύγ. 29 – Σ/δρ. 10.** Ο αυτός Κυβερνήτης αναχωρών ευχαριστεί δια συνδρομήν εις το ειρηνικόν του έργον. Ευχαριστεί δι' υπόσχεσιν παραδόσεως των αιχμαλώτων.
220. **Σ/δρίου 1/13.** Ο αυτός (Hennique) ως απλούς Κυβερνήτης του «Suchet» λυπείται δια την μη τήρησιν του λόγου ως προς την παράδοσιν των αιχμαλώτων.
221. **Σ/δρίου 2/14.** Ο Διοικητής Chevalier (εγερθείσης φιλονικίας) πληροφορεί ότι κατερχόμενος εκ Μαρωνιάς έδωκεν εις τους 2 συνοδούς του έν 20/φραγκον ως κοινήν δι' αμφοτέρους και ουχί δια τον ένα μόνον αμοιβήν.
222. **Σ/δρίου 3.** Η Δ.Ε.Σ. πιστοποιεί ότι ο εξ Άνδρου Ι.Γ. Χαλάς προσκληθείς εξ Αρχανών ειργάσθη δια την εκγύμνασιν οπλιτών.
223. **Σ/δρίου 3.** Η Επιτροπή του χωρίου Πισκοκεφάλου υποβάλλει δήλωσιν των κατοίκων ότι θα συμμορφώνται προς τας αποφάσεις και διαταγάς της Επιτροπείας. (216)
224. **Σ/δρίου 3.** Ο Επίσκοπος εκθέτει τα εν Ιεραπέτρω γινόμενα (επισκέψεις γυναικών ασθενών παρά των Ιταλών ιατρών κ.λπ.) Ζητεί ν' απαγορευθή δια λόγους τιμής.
225. **Σ/δρίου 3.** Ο εκ των μελών της Επιτροπής Α. Ψαρουδάκης γνωρίζει τους εκ του Δήμου Ρουκάκας εγγραφέντας πολιτοφύλακας.
226. **Σ/δρίου 10.** Η Δ.Ε. Μεραμβέλλου πέμπει αντίγραφον των εν Ακρωτηρίω (215) και ζητεί σύσκεψιν εν Νεαπόλει των πληρεξουσίων.
227. **Σ/δρίου 11.** Η Δ.Ε.Σ. πληροφορηθείσα ότι ο Επίσκοπος υπέβαλεν υπόμνημα.
228. **Σ/δρίου 11.** Η Δ.Ε.Σ. απαγορεύει πάσαν μετά της πόλεως συγκοινωνίαν. Δια τας μετά των ευρωπαϊών συναλλαγάς θα ορισθή ίδιον μέρος.
229. **Σ/δρίου 11.** Η Δ.Ε.Σ. δια πρακτικού αυτής αποφασίζει την άνω απαγόρευσιν.
230. **Σ/δρίου 13.** Οι εν Αρχάναις επαναλαμβάνουνσι πρόσκλησιν πληρεξουσίων δι' εκλογήν προεδρείου.
231. **Σ/δρίου 21.** Η Δημ. Επιτροπή Καρυδίου γνωρίζει διορισμόν εισπράκτορος.
232. **Σ/δρίου 24 – Οκτ. 6.** Ο Αντισυνταγματάρχης Destelle συνιστά ν' αναθεωρηθή η περί διακοπής της συγκοινωνίας απόφασις ως εμπνευσθείσα υπό εχθρών της

- Σητείας.
233. **Σ/δρίου 26.** Η Δ.Ε.Σ. εκθέτει τους λόγους οι οποίοι επέβαλαν την διακοπήν της συγκοινωνίας αρθέντων των πολιτικών τούτων λόγων αίρεται και η απαγόρευσις.
234. **Σ/δρίου 27.** Η Δ.Ε.Σ. κοινοποιεί την άρσιν της απαγορεύσεως και την επιβολήν φορολογίας επί των πωλουμένων εγχωρίων προϊόντων.
235. **Σ/δρίου 26.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας πέμπει πρόγραμμα περιοδείας του εις τινα χωρία. παρακαλεί ν' αποφεύγονται οι πυροβολισμοί κατά την υποδοχήν.
236. **Σ/ρίου 27.** Η Δ.Ε.Σ. ανακοινούσα την επανάληψιν της συγκοινωνίας συνιστά να γίνεται αύτη άνευ παλιών φιλικών ενδείξεων.
237. **Σ/ρίου 27.** Πρακτικόν δι ού αποφασίζεται η άρσις της απαγορεύσεως και η επιβολή φορολογιών.
238. **Σ/ρίου 28.** Η Δημ. Επιτροπή Καρυδίου πέμπει εγγυητικήν εισπράκτορος.
239. **Σ/ρίου 30.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά δεν δύναται να περιορίση τον αριθμό των πολιτοφυλάκων μηδέ να δεχθή τον υπό του υπαρχηγού προτεινόμενον.
240. **Οκτ. 1.** Η Μονή Τοπλού απαντά ότι αδυνατεί συνδρομήν (οδοιπορικά) εις τον εκλεγέντα πληρεξούσιον Μάξιμον Μαρκαντωνάκιν.
241. **Οκτ. 3.** Ο εν Αρμένιοις διατριβών Εμμ. Σ. Αγγελάκις γνωρίζει εκλογήν δευτέρου πληρεξουσίου εκ του Δήμου. Συνιστά να απαγορευθή η κατεδάφισις του εν Μιθίναϊς ιστορικού Πύργου.
242. **Οκτ. 5.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου ερωτά ποίον είναι το κατά το μέρος της θαλάσσης μεταξύ των δύο επαρχιών κατάλληλον μέρος προς εγκατάστασιν σταθμού Ιταλών κατά την γνώμην του Ιταλού Διοικητού.
243. **Οκτ. 7/19.** Ο Γάλλος Στρ. Διοικητής αναφέρει σύγκρουσιν χριστιανών μετά Γάλλων στρατιωτών. Παρακαλεί όπως οι φύλακες χαρουπίου ως και οι εισερχόμενοι εις την πόλιν ήσαν άοπλοι. Να τιμωρηθώσιν οι παρεκτραπέντες.
244. **Οκτ. 8/20.** Η Δ.Ε.Σ. παρακαλεί να διευκολυνθή ο πρώην Έπαρχος να ιδή τα εν τω επαρχείω εγκαταλειφθέντα πράγματά του.
245. **Οκτ. 10/22.** Η Δ.Ε.Σ. θα τιμωρήση τον μετά των Γάλλων συγκρουσθέντα χριστιανόν. Η των ενόπλων είσοδος θα απαγορευθή. Η υπηρεσία των φυλάκων λήγει ταχέως.
246. **Οκτ. 10/22.** Ο Στρ. Διοικητής καταγγέλλει τους χαρουποφύλακας ότι επυροδόλησαν προς την διεύθυνσιν του Λιμένος. Αναχωρών δια Γαλλίαν αναπληρούνται υπό Chevalier.
247. **Οκτ. 15 ή 17.** Ο Πρόεδρος της εν Μελιδονίω Συνελεύσεως απευθύνει εγκύκλιον προς τον χριστιανικόν λαόν περί ομονοίας και τάξεως («Κρητικά» Παπαντωνάκι σελ. 13-15).
248. **Οκτώβρ. 17.** Ο αυτός πρόεδρος ανακοινού υπόμνημα προς Ναυάρχους περί Κυβερνήτου της Νήσου. («Κρητικά» Παπαντωνάκι σελ. 3-6).
249. **Οκτώβρ. 16.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Γάλλον Διοικητήν παρακαλεί να δοθή εις τον εις Κάσου πλοίαρχον Ν. Μαυρολέων άδεια ελευθεροπλοΐας.
250. **Οκτώβρ. 17.** Ψήφισμα της εν Μελιδονίω Συνελεύσεως περί αποδοχής της Αυτονομίας με απομάκρυνσιν του Τουρκικού στρατού («Κρητ.» Παπαντ. 1-3)
251. **Οκτώβρ. 17.** Υπόμνημα Προέδρου Συνελεύσεως προς τους Ναυάρχους περί τουρκικού στρατού. («Κρητικά» Παπαντωνάκι, σελ. 7-13).
251. **Οκτώβρ. 23.** Ο Πληρεξούσιος Σητείας (Ν.Ι.Π.) εκθέτει τα της Συνελεύσεως και

- υποβάλλει τα ανωτέρω αντίγραφα πράξεων αυτής (247, 248, 250, 251).
252. **Οκτώβρ. 29.** Ο τέως Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. Γ. Κατσαράκης παραιτείται της προεδρείας.
253. **Ν/δρίου 2.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου γνωρίζει ότι ο Ιταλ. Στρατός θα εκδράμη μέχρι Σητείας. Θα διανυκτερεύση εις Λιθίνας. Να ληφθή φροντίς περί ύπνου.
254. **Ν/δρίου 3/15.** Ο Διοικητής Σητείας εκθέτει τας ενεργείας του περί ευρέσεως των εξ Αχλαδίων κλαπέντων προβάτων.
255. **Ν/δρίου 12/24.** Ο αυτός Διοικητής ότι η κατά την άφιξιν του Pottier διάδοση περί απομακρύνσεως του Γαλλικού στρατού δεν αληθεύει. Τουναντίον θα έλθη και άλλος εγκαθιστάμενος εις ξύλινα παραπήγματα.
256. **Ν/δρίου 15.** Ο Πρόεδρος της Συνελεύσεως δια κοινής εγκυκλίου (44/3) ζητά πληροφορίας περί συντηρήσεως πολιτοφυλακής («Κρητικά» Παπαντωνάκι, σελ. 25-28)
257. **Ν/δρίου 16.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας παρακαλεί να γίνωσι προετοιμασίαι δια την εν Πισκοκεφάλω τέλεσιν της εορτής Θεοφανείων.
258. **Ν/δρ. 19 – Δεκ. 1.** Ο Διοικητής Σητείας ζητεί να τω σταλώσι τα σημειούμενα πρόσωπα ως μάρτυρες επί υποθέσεως κλοπής βοών.
259. **Ν/δρίου 22.** Η Δ.Ε. Μεραμβέλου διαβιβάζει αντίγραφα εγκυκλίου Συνελεύσεως και υπομνημάτων, ως και απαντήσεις Ναυάρχων εξ ής προκύπτει προσεχής ο διορισμός του Κυβερνήτου.
260. **Ν/δρίου 22.** Ο Πρόεδρος της Επιτροπείας (Αγγελάκης) καλεί προέδρους και μέλη Δημ. Επιτροπειών προς κοινήν συνεδρίασιν της 25 Ν/δρίου.
261. **Ν/δρίου 24.** Ο Πρόεδρος της Δημ. Επιτρ. Στραβοδοξαρίου αδυνατεί να προσέλθη εις την κοινήν συνεδρίασιν. Επαφίεται εις τα παρά της Δ.Ε.Σ. μέλη του Δήμου.
262. **Ν/δρίου 25.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Κυβερνήτην του ευδρόμου «Ναυάρχου Μιαούλη» Κοσμάν Ζώτου, ευχαριστούσα δια την επέμβασίν του κατά την ζετίαν; προς παρεμπόδισιν του «Φουάτ» μεταφέροντος εις Σητείαν τουρκικόν στρατόν και βασιμπουζούκους.
263. **Ν/δρ. 28-Δ/δρ. 10.** Ο Διοικητής Σητείας ευχαριστεί δια την περί μουσουλμανικών κτημάτων εγκύκλιον. Πράττει ό,τι δύναται. Αδυνατεί ν' αποδώσῃ εις τους Χριστιανούς όσα απώλεσαν αλλά προστατεύει τα υπολειπόμενα.
264. **Δ/δρίου 2/14.** Ο Α. Chevallier (προσωπικώς) περί υποθέσεως προβάτων ανηκόντων από κοινού εις Οθωμανόν και Χριστιανόν. Υποβάλλει προς εξέτασιν.
265. **Δ/δρίου 2.** Η Δημ. Επιτροπή Χανδρά ότι δεν έχει αποχωριστικές διαθέσεις. Ζητεί να πληρώνεται η πολιτοφυλακή εξ ολοκλήρου.
266. **Δ/δρίου –** Η Δ.Ε.Σ. προς την Δημ. Επιτρ. Χανδρά ζητεί στοιχεία τινά διαχειριστικά κατόπιν των οποίων θα ληφθή απόφασις δια την πολιτοφυλακήν.
267. **Δ/δρίου 3.** Ο Πρόεδρος της Δημ. Επιτροπής Στραβοδοξαρίου (Ρουκάκας) καταγγέλλει μέλος αυτής απειλείσαν δι άλλου πολιτοφύλακα.
268. **Δ/δρίου 3.** Η Δ.Ε.Σ. προς το προεδρείον της Συνελεύσεως απαντώνσα επί της εγκυκλίου 44/3 (256) δίδει πληροφορίας περί του καταρτισμού και των έργων της Δ.Ε.Σ. και των κατά Δήμου Επιτροπών, περί των απαιτούμενων αστυφυλάκων και περί των πόρων συντηρήσεως αυτών.
269. Ο Γάλλος Διοικητής Σητείας πληροφορεί περί κλοπών βοών και συνιστά να τιμωρηθώσιν οι ένοχοι.

270. Η Δ.Ε.Σ. απαντά επί της υποθέσεως της κλοπής βοών ότι οι ένοχοι ζητούν να τους αποδίδωσι κλαπέντα πρόβατα προ του ν' αποδώσωσι τους δόας (254).
271. Η Δ.Ε.Σ. προς την Δημ. Επιτ. Τουρλωτής πέμπει δια τα περαιτέρω αντίγραφον του υπό χρον. 17 Σ/δρίου πρακτικού.
272. Ο Γάλλος Διοικητής ομιλεί περί αποπείρας κλοπής ποιμνίων και συγκρούσεως μετά των Γάλλων στρατιωτών. Ζητεί σύλληψιν των ενόχων.
273. Η Δ.Ε.Σ. προς τον Αντισυνταγματάρχην Dectelle, χαίρει δια την επάνοδόν του. Λυπείται δια το γεγονός της συγκρούσεως Χριστιανών μετά Γάλλων κατά την απόπειραν κλοπής προβάτων.
274. Ο Επίσκοπος πέμπει αντίγραφον Εγκυκλίου του περί τελέσεως εν Πισκοκεφάλω τελετής Θεοφανείων εις ήν καλούνται Ηγούμενοι και Ιερείς.
275. Ο Γάλλος Διοικητής Chevalier απαντά επί της υποθέσεως ανταλλαγής Οθωμανόπαιδος ευρισκομένου εν Παλαιοκαστρώ με τον εν Νέα Εφέσω (Κουσαντάσι) κρατούμενον Χριστιανόν εκ Σητείας Εμμ. Παπαδάκιν ή Καρπάθιον. Φρονεί ότι πρέπει ν' αποδοθή ο οθωμανόπαις πρώτον έπειτα να γίνη ενέργεια ενισχύσεως σχετικών ενεργειών του Ναυάρχου Pottier. Και από των οθωμανών θα επιτευχθή ούτω παράλληλος ενέργεια υπέρ του Παπαδάκη. Θα υποσχεθή νέαν παράδοσιν της εν Αρμένιοις νεάνιδος η οποία παραδοθείσα διέφυγε πάλιν προς τους Χριστιανούς.

ΤΟΜΟΣ Γ'

Αλληλογραφία

1 Ιανουαρίου – 29 Απριλίου

1898

276. **Ιανουαρίου 1.** Το Προεδρείον της Συνελεύσεως καλεί τους απόντας πληρεξουσίους εις συνεδρίασιν της 20 Ιανουαρίου. («Κρητικά Παπαντ.» Σελ. 46) (283)
277. **Ιανουαρίου 2.** Η Δ.Ε.Σ. κοινοποιεί ότι η τελετή των Θεοφανείων θα γίνη εν Πισκοκεφάλω, όπως καλούνται οι δουλόμενοι να προσέλθωσι.
278. **Ιανουαρίου 5.** Το Προεδρείον της Συνελεύσεως ανακοινού ότι αι διαδόσεις περί αποφάσεων των Μ. Δυνάμεων επί του Κρητ. ζητήματος είναι πρόωροι.
279. **Ιανουαρίου 5.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου γνωστοποιεί, ληστείαν διαπραχθείσα υπό προσώπου καταφυγόντος εις Σητείαν. Ζητεί ενέργειαν κατ' αυτού. (290)
280. **Ιανουαρίου 22.** Ο επί των πολ. Υποθέσεων Διοικητής ευχαριστεί δι' απελευθέρωσιν Μουσταφά. Ενεργεί δια τα υπό Τούρκων κλαπέντα πρόβατα.
281. **Ιαν. 22 – Φεβρ. 3.** Ο αυτός Διοικητής ότι τα κλαπέντα πρόβατα απήχθησαν δια 2 πλοίων. Έγινεν ενέργεια δια σύλληψιν εν Ηρακλείω ή Χανίοις. Απαγωγή Μουσταφά αδικαιολόγητος. Ενέχονται ίσως και Χριστιανοί.
282. **Ομοίως.** Το αυτό έγγραφον εν ελληνική μεταφράσει.
283. **Ιανουαρίου 23.** Πρόεδρος Συνελεύσεως θεωρεί περιττήν μετάδασιν πληρεξουσίων. Υποψηφιότης Πρίγκηπος Γεωργίου υποστηρίζεται υπό της Ρωσίας. (276)
284. **Ιανουαρίου 24.** Το Προεδρείον Συνελεύσεως ανακοινού συνεδρίασιν, καθ' ήν εξουσιοδοτήθη επ' αόριστον το Προεδρείον. Δια την διοίκηση των επαρχιών θα αποφασίσωσιν αι επιτροπαί μετά των πληρεξουσίων.
285. **Ιανουαρίου 28.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. διατρίδων εν Χανδρά, γνωρίζει παραίτηση της Δημ. Επιτροπής και διαταγήν του προς εκλογήν νέας.

286. **Φεβρ. 3/15.** Ο Πολ. Διοικητής επί τη διαδόσει ότι οι Τούρκοι δια καύσιμον ξυλείαν κατεδεφίζουσιν οικίας χριστιανικάς, διαψεύδει. Συνιστά να μοι εμποδίζονται να ξυλεύονται έξωθεν.
287. **Φεβρ. 7** Η Δ.Ε.Σ. προς το Προεδρείον της Συνελεύσεως εκθέτει τας ενεργείας αυτής προς σύναψιν δανείου 250 20/φράγκων από των κεφαλαίων του φόρου 3% .
288. **Φεβρ. 8 .** Η Δ.Ε.Σ. καλεί τας Δημ. Επιτροπάς εις κοινήν συνεδρίασιν προς εύρεσιν μέσων συντηρήσεως Αστυφυλακής.
289. **Φεβρ. 8.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Κυβερνήτην του Ελληνικού ευδρόμου «Ναυάρχου Μιαούλη» εκφράζει ευχαριστίας δια την υπ' αυτού παρεμπόδισιν του «Φουάτ» μεταφέροντος στρατόν και βασιμπουζούκων εις Σητείαν τη 31 Ιανουαρίου 1897.
290. **Φεβρ. 8.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου υπενθυμίζει προηγούμενον έγγραφον αυτής περί ληστείας. 279, 304
291. **Φεβρ. 9.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον επί των πολ. υποθέσεων Διοικητήν πέμπει έγγραφον απευθυνόμενον προς τον Ναύαρχον Pottier περί δανείου εκ των κεφαλαίων του προσθέτου φόρου 3%. (Επισυνάπτεται απάντησις του Συμβουλίου των Ναυάρχων, καθ' ήν, προκειμένου περί μη επισήμου Αστυνομίας, δεν δύναται να διατεθώσι κεφάλαια του 3%).
292. **Φεβρ. 11.** Η Επιτροπή του χωρίου Αχλαδίων αναφέρει υπόθεσιν κλοπής προβάτων.
293. **Φεβρ. 11.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Επίσκοπον Πέτρας περί χρησιμοποίησεως μισθωμάτων των μοναστηριακών δια συντήρησιν Αστυφυλακής.
294. **Φεβρ. 18.** Ο εν Αθήναις Καθηγητής Στυλ. Γεωργίου απαντά ότι έδωκε το προς τον Κοσμάν Ζώτον ευχαριστήριον έγγραφον. (289)
295. **Φεβρ. 19.** Ο Κυβερνήτης του «Μιαούλη» Κοσμάς Ζώτος απαντά προς την Δ.Ε.Σ. δια το ευχαριστήριόν της έγγραφον. (294, 289)
296. **Φεβρ. 20.** Ο Επίσκοπος Πέτρας, ως Πρόεδρος της Δημογεροντίας, απαντά ότι θα εγκριθή εν καιρώ η χρησιμοποίησις μοναστηριακών κεφαλαίων δια συντήρησιν Αστυφυλακής.
297. **Φεβρ. 22 – Μάρτ. 6.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον πολ. Διοικητήν υποβάλλει ευχαριστήριον προς τον Ναύαρχον Pottier δι' εισφοράν 5 20/φραγκων υπέρ των πτωχών και 25 20/φρ. υπέρ των αναγκών της Επιτροπής.
298. **Φεβρ. 24.** Προς τας Δημ. Επιτροπάς ότι καταργείται η χωριστή διαχειρίσις. Ότι επιβάλλονται φόροι θερινών και επαγγελματιών. Εγγράφονται πολιτοφύλακες με ικανοποιητικόν μισθόν. Παρακαλούνται να υποβάλωσι σχετικούς καταλόγους.
299. **Φεβρ. 25.** Η Δ.Ε.Σ. ευχαριστεί τον κ. Μοάτσον δια την προθυμίαν του επί υποθέσεων της Επιτροπής και δια την υλικήν του συνδρομήν.
300. **Αχρονολόγητον.** Η Δ.Ε.Σ. ανακοινού κατ' εντολήν του Διοικητού ότι οι δουλόμενοι δύναται να κατέλθωσιν εις την πόλιν και ν' ανοίξωσι τα καταστήματά των.
301. **Μαρτίου 1.** Η Δημ. Επιτρ. Καρυδίου ότι δέχεται την οικονομικήν συγχώνευσιν εκθέτει την οικονομικήν της κατάστασιν και προτείνει πολιτοφύλακας. (298)
302. **Μαρτίου 1.** Η Δημοτική Επιτροπή Χανδρά γνωρίζει τους δια την πολιτοφυλακήν εκλεχθέντας άνδρας. Επιφυλάσσεται δια τον φόρον επαγγελματιών.

303. **Μαρτίου 4.** Η Δ.Ε.Σ. ανακοινώνει εγκύκλιον περί των ενεργειών της δια την τήρησιν της τάξεως, δι' ἣν ζητεῖ την συνδρομὴν των καλῶν πολιτῶν. Απειλεῖ τους κακούς.
304. **Μαρτίου 4.** Η Δ.Ε.Σ. πρὸς την της Ιεραπέτρου απαντᾷ ὅτι οἱ εγκληματίσαντες ευρίσκονται εἰς ελεεινὴν κατάστασιν. Εδῶ δε κατ' αὐτῶν μέτρον θα επιτείνῃ την δυστυχίαν των οικογενειῶν των. (290)
305. **Μαρτίου 4.** Η Επιτροπὴ Ζύρου πέμπει δια να φυλακισθῶσι ταραξίας τινάς.
306. **Μαρτίου 5.** Η Επιτροπὴ Κανένε ζητεῖ την διαγραφὴν χωροφύλακος και την ἐγγραφὴν ἄλλου αὐτ' αὐτοῦ. (311)
307. **Μαρτίου 5/17.** Ο Πολ. Διοικητὴς ὅτι ἐφυλακίσθησαν οἱ εγκληματίαι. Ανάγκη να ληφθῇ φροντίς δια των διατροφέντων. Η παραμονὴ ἐν τῇ πόλει αστυφυλάκων δι' εἰσπραξίν φόρων δεν επιτρέπεται. Οἱ ἀπὸ ναυαγήσαντα πλοίου διασωθέντες 4 στρατιῶται της φρουράς Ηρακλείου, ἀν' που παρατηρηθῶσι, να οδηγηθῶσιν εἰς την πόλιν. (313)
308. **Μαρτίου 6/18.** Ο αὐτὸς γνωρίζει ἀποφασίν Στρ. Διοικητοῦ καθ' ἣν ἀπαγορεύεται εἰσαγωγή ξύλων προερχομένων ἀπὸ ελαιόδενδρα χλωρά.
309. **Μαρτίου 8/20.** Ο αὐτὸς Διοικητὴς παραπονείται κατ' ἀπαιτήσεων πληρωμῆς λίθων ἢ ξύλων χρησιμοποιουμένων δια τα παραπήγματα των στρατιωτῶν. Καὶ ἀν' προέρχονται ἀπὸ χριστιανικῶν οἰκιῶν, εἶναι συνέπεια της κατοχῆς.
310. **Μαρτίου 8.** Ο Πρόεδρος της Δημ. Επιτροπῆς Χανδρά γνωρίζει την ὑπὸ των μελῶν της Επιτροπῆς ἐκλογὴν του.
311. **Μαρτίου 8.** Ο αὐτὸς Πρόεδρος υποβάλλει το ἀνωτέρω (306) ἐγγράφον της Επιτροπῆς του χωρίου Κανένε.
312. **Μαρτίου 9/21.** Ο Κ. Μοάτσος παραπονείται ὅτι ἐμποδίζεται ἡ ὁσκή των βοῶν του. Ἀν' ὑπάρχουν αξιώσεις ας διατυπωθῶσιν εἰς αὐτόν.
313. **Μαρτ. 10/22.** Ο Πολ. Διοικητὴς ἐπαναλαμβάνει ἀπαγορεύειν εἰσαγωγῆς εἰς την πόλιν ξύλων ελαιοδένδρων και την διαμονὴν Αστυφυλάκων δι' εἰσπραξίν φόρων. (308)
314. **Μαρτ. 12/24.** Ο αὐτὸς Διοικητὴς ὅτι παρήλθεν ἡ προθεσμία της ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς ἐμπορευμάτων (300). Δια τους φύλακας επιτρέπει παραμονὴν ἀν' δεν φέρωσι τα σήματα της υπηρεσίας των. (326)
315. **Μαρτίου 12.** Η Επιτροπὴ Αχλαδίων παρακαλεῖ να διαταχθῶσιν οἱ κάτοικοι Σκοπῆς να σέβονται τα ὅρια της κτηματικῆς περιφερείας των δύο χωρίων.
316. **Μαρτίου 12.** Η Επιτροπὴ Σκοπῆς, ἐξ ἐναντίας, παραπονείται ὅτι οἱ Αχλαδιανοὶ θέλουσι να θέσωσιν ὅρια εἰς την νομὴν των τουρκικῶν κτημάτων.
317. **Μαρτίου 16.** Η Επιτρ. Αχλαδίων, ἐπὶ παρατηρήσει της Δ.Ε.Σ. απαντᾷ ὅτι τα ὅρια ἀφορῶσιν ὄχι τα τουρκικά του Παρασπορίου, ἀλλὰ τα χριστιανικά Αχλαδίων.
318. **Μαρτίου 15.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας πέμπει ἀντίγραφον ἐγκυκλίου του, δι' ἧς ανακοινῶναι το περιεχόμενον ἐπιστολῆς του ἐν Πλακούραις πληρεξουσίου Σητείας (Ν.Ι.Π.) περὶ ζητημάτων τοπικῶν και γενικῶν.
319. **Μαρτ. 12.** Η Επιτροπὴ Κανένε ἐπανερχεται εἰς την ὑπόθεσιν πολιτοφύλακος. (311)
320. **Μαρτ. 13.** Η Δ.Ε.Σ. πρὸς την του Μεραμβέλου ἀναφέρει ὑπόθεσιν των 4 ναυαγῶν Τούρκων στρατιωτῶν και συνιστᾷ να παραδοθῶσιν εἰς τὰς γαλλικάς Ἀρχάς ἐν Σπίναλόγκα, ἀν' εὐρεθῶσι.

321. **Μαρτ. 13.** Καλείται η Δ.Ε.Σ. προς συνεδρίασιν κατά την 17 του μηνός.
322. **Μαρτ. 14.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Στρ. Διοικητήν Destelle, επί τη επικείμενη αναχωρήσει του, εκφράζει ευχαριστίας δια τα ευγενή του αισθήματα.
323. **Μαρτίου 14.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Δημ. Επιτρ. Λιμένος όπως υποβάλη εγγυητικά των εισπρακτόρων με αξιοχρέους εγγυητάς.
324. **Μαρτίου 14.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Δημ. Επιτροπήν Χανδρά, υποβάλλει αντίγραφον πρακτικού αυτής προς συμμόρφωσιν.
325. **Μαρτίου 14/26.** Ο Πολ. Διοικητής ότι δεν επιτρέπεται ούτε να εισέρχωνται εις την πόλιν ούτε να εξέρχωνται εξ αυτής ένοπλοι πολίται.
326. **Μαρτίου 15/27.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Πολ. Διοικητήν ότι απαγορεύθη η εις την πόλιν εισαγωγήν ξύλων εκ καρποφόρων δένδρων. Οι πολιτοφύλακες δεν θα φέρωσι σήμα. (314)
327. **Μαρτίου 15.** Η Δ.Ε. Μεραμβέλλου απαντά ότι ουδείς Τούρκος στρατιώτης ναυαγός κατέφυγεν εκ Μεραμβέλλου.
328. **Μαρτίου 16.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά καθώρισε τον φόρον επαγγελματιών. Εξεκαθάρισε τους λογαριασμούς. Παρακαλεί να πληρωθώσι μισθοί πολιτοφυλακίων.
329. **Μαρτίου 16/28.** Ο Πολ. Διοικητής παρακαλεί ν' αποδοθή ο εν Παλαιοκάστρω οθωμανόπαις αιχμάλωτος. (275, 336)
330. **Μαρτίου 16.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας πέμπει αντίγραφον εγκυκλίου του, μνημονευομένης και ανωτέρω. (318)
331. **Μαρτίου 17/29.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Πολ. Διοικητήν δια τον αιχμάλωτον οθωμανόπαιδα, ότι θα συνδυασθή η απόδοσις προς την απελευθέρωσιν χριστιανού κρατουμένου εν Νέα Εφέσω (Κουσάντασι). (275, 329)
332. **Μαρτίου 17.** Η Δημ. Επιτ. Χανδρά υποβάλλει εγγυητικόν του χρέη εισπρακτορος εκτελούντος φρουράρχου.
333. **Μαρτίου 17.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά υποβάλλει αίτησιν της επιτροπής Παπαγιαννάδων περί τινος μετά του χωρίου Κρυά διαφοράς.
334. **Μαρτ. 18/30.** Ο Διερχομηνεύς Ανδ. Βουρδουμπάκης κατ' εντολήν του Διοικητού επιστρέφει πρακτικά αφορώντα εγκληματίαν προς συμπλήρωσιν.
335. **Μαρτ. 18/30.** Ο Στρ. Διοικητής διαβιδάζει απόφασιν των Ναυάρχων καθ' ήν το θείον και τα σιτηρά, τα δια τους ενδεείς προοριζόμενα, απαλλάσσονται εισαγ. δασμών.
336. **Μαρτίου 18/30.** Ο αυτός Διοικητής γνωρίζει, ότι εδραπέτευσε Γάλλος στρατιώτης και παρακαλεί, αν που εμφανισθή, να οδηγηθή εις την πόλιν.
337. **Μαρτίου 18.** Η Επιτροπή Κατσιδωνίου πληροφορεί ότι ο ζητούμενος κατηγορούμενος είχαν οικειοθελώς παραδοθή εις τον φρούραρχον.
338. **Μαρτίου 18/30.** Το Προεδρείον της Συνελεύσεως πέμπει αντίγραφον εγγράφου προς τους Ναυάρχους περί των περί το Ηράκλειον εγκλημάτων. («Κρητικά» 63-66)
339. **Μαρτίου 19.** Το αυτό προεδρείον πέμπει εγκύκλιον δι ής συνιστά αποχήν από παντός εγκλήματος και αν ακόμη γίνεται προς εκδίκησιν.
340. **Μαρτίου 21.** Η Δ.Ε.Σ. προς την της Πεδιάδος περί εγκληματίου καταφυγόντος εις Σητείαν και ισχυριζομένου ότι εδικάσθη και ηθωώθη.
341. **Μαρτίου 21.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας εκ Τοπλού ανακοινού ότι απέρχεται εις Ιεράπετρον. Συνιστά συγχαρητήριον προς Γαλλικάς Αρχάς δι' εορτάς.

342. **Μαρτίου 21.** Η Δ.Ε.Σ. προς την του Καλού χωρίου καταγγέλλει τρεις Καλοχωριανούς ληστεύσαντας Σητειακόν διερχόμενον εκ του χωρίον των.
343. **Μαρτίου 22.** Η Επιτ. Ορεινού ζητεί προστασίαν κατά των έξωθεν ζωοκλοπών.
344. **Μαρτίου 22.** Η Δημ. Επιτ. Καρυδίου πέμπει εγγυητικόν του φρουράρχου εισπράκτορος και εκκαθάρισιν λογαριασμού με έλλειμμα 905 γροσίων.
345. **Μαρτίου 23.** Ο Πρόεδρος της Δημ. Επιτ. Χανδρά παρακαλεί να μετατραπή εις χρηματικήν η ποινή φυλακίσεως των εκ Ζύρου καταδίκων.
346. **Μαρτίου 23 – Απριλίου 4.** Ο Στρ. Διοικητής Destelle ευχαριστεί δια την εκδήλωσιν αισθημάτων επί τη επικειμένη αναχωρήσει του. (322)
347. **Μαρτίου 23 – Απριλ. 4.** Ο αυτός Διοικητής ευχαριστεί δια τας περί του δραπετεύσαντος στρατιώτου πληροφορίας. Θα σταλή δι' αυτόν απόσπασμα εις Ιεράπετραν.
348. **Μαρτίου 23 – Απριλ. 4.** Ο Πολ. Διοικητής ότι εφυλακίσθη εγκληματίας τις και είναι εις την διάθεσιν της Επιτροπής, ότι εις το εξής, παρακλήσει πρακτορείου Ατμοπλοίου συγκοινωνίας, δεν θα είναι δεκτοί επί πολεμικών επιδόται.
349. **Μαρτίου 23.** Το Προεδρείον της Συνελεύσεως πέμπει αντίτυπα των εγκυκλίων, των άνωθι καταχωρηθεισών. (338, 339)
350. **Μαρτίου 26.** Η Επιτρ. Σκοπής παρακαλεί να σταλώσι πολιτοφύλακες να επιστατήσωσιν εις την επιδιόρθωσιν δρόμων.
351. **Μαρτίου 27.** Συμφωνητικόν συνεταιρικής εργασίας προς εγκατάστασιν και εκμετάλλευσιν ελαιοθλιπτικής μηχανής εν Χανδρά, συνταχθέν ενώπιον της Δ.Ε.Σ.
352. **Μαρτίου 27 – Απριλ. 8.** Ο Πολ. Διοικητής αγγέλλει ότι παρατείνεται η εν Κρήτη παραμονή του Ναυάρχου Pottier. (356)
353. **Μαρτίου 27.** Οι Ιερείς και πρόκριτοι του χωρίου του παρακαλούσι να χαρισθῇ το από της Κοινότητός των ζητούμενον ως συνδρομήν 20/φραγκον.
354. **Μαρτίου 28.** Το Προεδρείον της Συνελεύσεως ορίζει το επί του βραχίονος των φρουρών σήμα εκ μικρών ταινιών (κυανής – λευκής – μελαίνης).
355. **Μαρτίου 28.** Το Προεδρείον της Συνελεύσεως ανακοινού ότι η εκδίκασις των μεν ελαφρών εγκλημάτων θα γίνεται υπό των επαρχειακών Επιτροπειών η δε των βαρυτέρων υπό του Διεθνούς Δικαστηρίου, το οποίον επεκτείνη την δικαιοδοσίαν του εφ' όλης της Νήσου.
356. **Μαρτίου 28.** Η Δ.Ε.Σ. απαντά εις τον Πολ. Διοικητήν ότι χαίρει δια την παράτασιν της εν Κρήτη παραμονής του Ναυάρχου Pottier, του οποίου η δράσις είναι επωφελής δια την Κρήτην εν γένει και δια την Επαρχίαν ιδία. (352)
357. **Μαρτίου 28.** Η Δ.Ε.Σ. τηλεγραφεί προς τον Ναύαρχον Pottier ευχάς επί ταις εορταίς του Πάσχα και την χαράν της δια την παράτασιν της εν Κρήτη διαμονής του.
358. **Μαρτίου 30 – Απριλ. 11.** Ο Ναύαρχος Pottier ευχαριστεί δια το άνω τηλεγράφημα. Θέλη εργασθῇ δια την εκπλήρωσιν των προσφυλεστέρων ελπίδων του τόπου. Γνωρίζει ότι παραμένουσιν επίσης εν Κρήτη ο Destelle και ο Chevalier.
359. **Μαρτίου 29.** Η Επιτρ. Ζίρου παρακαλεί να μεταρρυθμισθῇ η ποινή των εκ Ζίρου καταδίκων, ίνα αποδοθῶσιν ούτοι εις τας πασχούσας οικογενείας των.
360. **Μαρτίου 30 – Απριλ. 11.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Πολ. Διοικητήν, παρακαλούσα να παραλάβη εις τας φυλακάς του εκ Πεδιάδος φυγόδικον μέχρις αποκαταστάσεως της τάξεως.
361. **Μαρτίου 30.** Η Δ.Ε.Σ. προς τους κατοίκους Καρυδίου ότι θα λάβη καθ' αυτών

- μέτρα αν αρνώνται να καταβάλωσι τους φόρους των.
362. **Μαρτίου 30.** Η Επιτρ. Καρυδίου απαντά ότι δεν ηρνήθη αλλ' ότι αδυνατεί προς το παρόν να πληρώση τους φόρους του το χωρίον. Ζητεί προθεσμίαν.
363. **Μαρτίου 30.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Επ. Ζίρου, ζητεί να δηλώση αν το χωρίον εμμένει εις τας χωριστικές αντιλήψεις ή εις την συμμετοχήν εις τα κοινά δάξη.
364. **Μαρτίου 31.** Η Επιτρ. Ζίρου απαντά ότι κατόπιν νεωτέρας σκέψης δέχεται τους επιβληθέντας φόρους κατά ποσοστόν τι αυτών. (367)
365. **Απριλ. 1/13.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον υ/λοχαγόν Fabiani επί τη αναχωρήσει του εκφράζει ευχαριστίας δια την ευγενή του συμπεριφοράν.
366. **Απριλ. 1/13.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Στρατ. Διοικητήν Destelle επί τη ειδήσει ότι αξιωματικοί και στρατός απέρχονται αλλαχόσε διαδιδάζει τας ευχαριστίας της δια την άμεμπτον διαγωγήν των.
367. **Απριλ. 2.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Επιτρ. Ζίρου θεωρεί ανεπαρκή και αόριστον την δοθείσαν απάντησιν. (364)
368. **Απριλ. 2.** Η Δ.Ε. Ιεραπέτρου παρακαλεί να βολιδοσκοπηθή ο Γάλλος Στρ. Διοικητής, ο οποίος πρόκειται να μεταδή μετά στρατού εις Ιεράπετραν και να αντικαταστήση τους Ιταλούς, τι φρονεί περί της καταλήψεως του εσωτερικού της πόλεως.
369. **Απριλ. 7.** Η Επιτρ. Ζίρου απαντά ότι δια τους φόρους αιγοπροβάτων, επαγγελματιών, Κοινοτήτων και δεκάτης το χωρίον θέλει καταβάλη 600 γρ. Οι εμπορευόμενοι θα καταβάλωσι τους ανήκοντας αυτοίς.
370. **Απριλ. 9.** Ο Πολ. Διοικητής ότι δύνανται οικίαι τινές των εν τη πόλει χριστιανικών να παραδοθώσιν εις τους κυρίους των. Τινές θα κρατηθώσιν ακόμη προς χρήσιν του στρατού. Δια τον κατάδικον Πεδιάδος πρέπει να εξασφαλισθή διατροφή.
371. **Απριλ. 10.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά πληροφορεί ότι ετελέσθη εν Αγία Σοφία λιτανεία δια την παράτασιν της ανομβρίας.
372. **Απριλ. 10.** Ο φρουράρχος του Δήμου Χανδρά ανακοινεί ότι απεσύρθησαν οι εκ Ζίρου πολιτοφύλακες, διότι το χωρίον των δεν δέχεται φόρους ουδέ αναγνωρίζει Αρχάς.
373. **Απριλ. 10.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά παρακαλεί να εισπραχθώσιν από τινός Πισκοκεφαλιανού πρόστιμον και οφειλή εις ήν κατεδικάσθη.
374. **Απριλ. 10.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά πέμπει αντίγραφον εγγράφου του φρουράρχου περί προθυμίας των λοιπών χωρίων πλήν της Ζίρου.
375. **Απριλ. 10.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά υποβάλλει την ανωτέρω έκθεσιν του φρουράρχου.
376. **Απριλ. 11/23.** Ο πολ. Διοικητής Σητείας πληροφορεί ότι δύνανται ν' αποδοθώσιν ωρισμένοι χριστιανικαί οικίαι εκ των εν τη πόλει, δια δε τας κρατουμένας ορίζεται μικρά αποζημίωσις ως ενοίκιον.
377. **Απριλ. 11.** Η Επιτρ. Μετοχίων Τουρλωτής παραπονείται δια διαφόρους λόγους και μάλιστα δια τον τρόπον της εισπράξεως των φόρων.
378. **Απριλ. 12.** Οι κάτοικοι Ζίρου αποδοκιμάζουσι πάσαν ιδέαν περί μη υποταγής εις τας αποφάσεις της Δ.Ε.Σ. (374)
379. **Απριλ. 12.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Αρχιερ. Επίτροπον παρακαλούμενον να διατάξη την τέλεσιν λιτανειών δια την παράτασιν της ανομβρίας. (371)
380. **Απριλ. 12.** Η Δ.Ε.Σ. προς την της Ιεραπέτρου απαντά ότι η δράσις των Γάλλων

εν Ιεραπέτρω θα είναι εν αρχή ως η των Ιταλών χάριν του γοήτρου αυτών. Κατόπιν θα ενεργήσωσι δεόντως αρκεί από της Επιτροπείας να υποβάλλωνται αιτήσεις με τρόπον λεπτόν. Ο Διοικητής Destelle είναι ευγενέστατος και καλοκάγαθος.

381. **Απριλ. 13.** Ο Πρόεδρος της Δημ. Επιτρ. Χανδρά παρακαλεί, αφ' όν οι εν Ζίρω εδήλωσαν τελείαν ευπείθειαν, να πληρωθώσιν οι πολιτοφύλακες των.
382. **Απριλ. 13.** Ο Πρόεδρος Δημ. Επιτρ. Χανδρά φρονεί ότι θα ήτο καλόν να δοθώσι διαταγαί δραστηριωτέρας ενεργείας εις τον φρούραρχον Χανδρά.
383. **Απριλ. 13.** Ο αυτός πρόεδρος ζητεί έγκρισιν προς σύνταξιν συμβολαίων μεταβιβάσεως κυριότητος ακινήτων.
384. **Απριλ. 13.** Ο Αρχιερ. Επίτροπος απαντά ότι διέταξε κατά παραγγελίαν και της Προϊσταμένης του Αρχής, να τελεσθώσι λιτανείαι εν τοις χωρίοις. (379)
385. **Απριλ. 14.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Δημ. Επιτρ. Τουρλωτής παρακαλεί αυτήν να επαναλάβη τας διακοπείσας εργασίας της. (403)
386. **Απριλ. 15.** Πράξις αγοραπωλησίας μεταξύ δύο κατοίκων του χωρίου Σιτάνου ενώπιον της Δ.Ε.Σ.
387. **Απριλ. 19.** Ο Πρόεδρος Δημ. Επιτρ. Χανδρά υποβάλλει έκθεσιν της Επιτροπής Παπαγιαννάδων δηλούσης ότι αντί του εις την Κοινότητά των επιβληθέντος 20/φράγκου θα πληρωθώσιν ανά 10 γρ. οι λαβόντες εθνικά όπλα τέσσαρες ομοχώριοι των.
388. **Απριλ. 19.** Ο αυτός πρόεδρος γνωρίζει την εις αστυνομικήν επιτήρησιν καταδίκην του εκ Περβολακίων Αρ. Δρακάκιν.
389. **Απριλ. 19.** Η Επιτρ. του χωρίου Χανδρά ερωτά δια ποίους λόγους συνελήφθη ο ομοχώριός της Γ. Δασκαλάκις ή Χρυσαφάκις.
390. **Απριλ. 19.** Ο φρούραρχος Καρυδίου γνωρίζει ενεργείας του δια σπογγαλιευτικά πλοία και δι' είσπραξιν φόρων.
391. **Απριλ. 20.** Η Δ.Ε.Σ. καλεί τας Δημ. Επιτροπάς προς συγκρότησιν κοινού Δικαστηρίου εν Πισκοκεφάλου και εκδίκασιν δδελυρού εγκλήματος.
392. **Απριλ. 20.** Η Δ.Ε.Σ. παρακαλεί τας Δημ. Επιτροπάς να ορίσωσιν ανά έν μέλος δια την εξέλεξιν της διαχειρίσεως της Δ.Ε.Σ. (399)
393. **Απριλ. 20.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Πολ. Διοικητήν επί της υποθέσεως Δασκαλάκι ή Χρυσαφάκι ότι θα γίνωσιν ακριδέστεραι ανακρίσεις.
394. **Απριλ. 20.** Ο Φρούραρχος Χανδρά πέμπει τον εκ αστυνομικήν επιτήρησιν καταδικασθέντα Περβολακιανόν.
395. **Απριλ. 22.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Πολ. Διοικητήν καταγγέλλει οθωμανούς επί δεδηλώσει του εν τω Νεκροταφείω ναού.
396. **Απριλ. 22.** Η Δ.Ε.Σ. εκθέτει την οικον. κατάστασιν της επαρχίας και παρακαλεί τον Επίσκοπον Κυδωνίας και Αποκορώνου, ως Πρόεδρον Επιτροπής Εράνων, να λάβη υπ' όψιν και την επαρχίαν Σητείας.
397. **Απριλ. 23.** Αι Επιτροπαί των χωρίων Δήμου Ρουκάκας προτείνουν να φορολογηθώσι πρώτον τα τουρκικά κτήματα, τα υπό χριστιανών καρπούμενα, και το υπόλοιπον να κατανεμηθή εις τα χωριά.
398. **Απριλ. 23 – Μαΐου 5.** Ο Διοικητής Σητείας αναφέρει κλοπήν ποιμνίου εν Ιεραπέτρω και φόνον του ποιμένος, προς δε την εν Σητεία δεδηλώσιν του Ναού του Νεκροταφείου. Γνωρίζει τα δι' εκάτερον μέτρα.

399. **Απριλ. 23.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά ότι εξέλεξε το από του Δήμου δια την εξέλεξιν κατάλληλον πρόσωπον.
400. **Απριλ. 23.** Η αυτή Επιτροπή ότι εξέλεξεν αντιπρόεδρον αυτής.
401. **Απριλ. 23.** Η Δημ. Επιτρ. Καρυδίου εξέλεξε το από του Δήμου δια την διαχειριστικήν εξέλεξιν κατάλληλον πρόσωπον. (392)
402. **Απριλ. 25.** Ο φρούραρχος Χανδρά γνωρίζει την κοινοποίησιν του εγγράφου της Επιτροπής (391). Πέμπει τον υπό αστυν. επιτήρησιν κατάδικον. (394)
403. **Απριλ. 27.** Η Δ.Ε.Σ. καλεί τους κατοίκους του Δήμου Τουρλωτής να επανέλθωσι την 3 Μαΐου δια να εκλέξωσι νέαν Δημ. Επιτροπήν. (385)
404. **Απριλ. 27.** Ο Κυδωνίας και Αποκορώνου Επίσκοπος απαντά ότι τα μέν αλευρα (οκ. 10.000 δι' εκάτερων επαρχιών Ιεραπέτρου και Σητείας) θα κομίση αυτός ο Ναύαρχος Skrydloff δια πολεμικού, εκ δε των χρηματικών εράνων απεφασίσθη να σταλώσι δια του πληρεξουσίου (Ν.Ι.Π.) εικοσόφραγκα 80-100 δια τας εν λόγω δύο επαρχίας.
405. **Απριλ. 28.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Πολ. Διοικητήν υποβάλλει την Δικογραφία και τα πειστήρια του εγκλήματος Μετοχίων Πισκοκεφάλου δια τον Ναύαρχον. (391)
406. **Απριλ. 28.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Ναύαρχον Pottier πέμπουσα την άνω δικογραφίαν παρακαλεί να εισαχθή συντόμως εις το Διεθνές Δικαστήριον και να δικασθή ανστηρώς η υπόθεσις. (405)
407. **Απριλ. 29.** Οι Ιερείς και Πρόκριτοι του χωρίου Σφάκας παρακαλούσι την Δ.Ε.Σ. να μεταδή εις το χωρίον των και εξετάση τας μεταξύ των κατοίκων διαφόρους τιμωρήσεις τους ευαριθμούς ταραξίας.
408. **Απριλ.** Σχέδιον αδείας σπογγαλειάς από τα παράλια της Επαρχίας.
409. **Απριλ. 27.** Ο Υπαρχηγός Σητείας συνιστά την δημιουργίαν θέσεως ενός Επιθεωρητού δια την επιθεώρησιν της πολιτοφυλακής της Επαρχίας.
410. **Αχρονολόγητον.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. συνιστά να ψηφισθή πίστωσης δια τινά αμοιβήν του Γραμματέως προς τακτοποίησιν του Γραφείου και του Αρχείου της Επιτροπείας το οποίον μίαν ημέραν θα χρησιμεύση δια την ιστορίαν.

ΤΟΜΟΣ Δ'
Αλληλογραφία
(1 Μαΐου – 22 Οκτωβρίου 1898)

411. **Μαΐου 1.** Η Επιτροπή Ζίρου πέμπει δύο αστυφύλακας δια την υπηρεσίαν της Διοικητικής Επιτροπείας Σητείας. (Δ.Ε.Σ.)
412. **Μαΐου 2.** Η Δ.Ε.Σ. καλεί τας Επιτροπάς των χωρίων να προσέλθωσιν εις Λιμένα δια την υποδοχήν του Ρώσου Ναυάρχου Σκρύδλωφ (4-5-98).
413. **Μαΐου 2.** Η Διοικ. Επιτροπεία Πεδιάδος ευχαριστεί την Δ.Ε.Σ. δια την σύλληψιν του Εμμ. Ψαράκι. παρακαλεί να συλληφθή και να τη αποσταλή και η παρ'αυτῷ συμδιώσα γυνή ως ηθικός αυτουργός.
414. **Μαΐου 3.** Η Δ.Ε.Σ. ανακοινώνει εις τον Παπά Ιωάννην Οικονόμου ότι εξελέγη μετά του Κυρ. Χατζηδάκι και Ιω. Βατσάκι μέλος επιτροπής δια την διανομήν των εκ Ρωσσίας αποσταλέντων αλεύρων.
415. **Μαΐου 4.** Η Δημ. Επιτροπή Χανδρά παραπέμπει αίτησιν πρώην Αστυφύλακος ζητούντος να τη πληρωθή η μισθοδοσία του.

416. **Μαΐου 5.** Η Δημ. Επιτροπή Καρυδίου παραπονείται δια την διανομήν των Ρωσικών αλεύρων τα οποία δίδονται μόνον εις τους εκ Λιμένος, οι οποίοι, όσον και αν κατεστράφησαν, έχουσι τα μέσα συντηρήσεως.
417. **Μαΐου 6.** Η επί της διανομής των αλεύρων Επιτροπή πέμπει αντίγραφον εγγράφου του Υ/προξένου Ρωσίας κανονίζοντος τον τρόπον της διανομής των ογδοήκοντα σάκκων αλεύρου και παρακαλεί να κοινοποιηθή το έγγραφον τούτο, δια να μη προκύψωσι παράπονα.
418. **Μαΐου 8.** Ο Αρχηγός του Δήμου Τουρλωτής λέγει ότι η εκλογή της Δημ. Επιτροπής θα γίνη κατά χωρία προς ευκολίαν. Παρακαλεί να ληφθή υπ' όψιν και ο Δήμος Τουρλωτής κατά την διανομήν των αλεύρων.
419. **Μαΐου 11.** Ο αυτός Αρχηγός γνωρίζει τα αποτελέσματα των εκλογών της Δ. Επιτροπής.
420. **Μαΐου 11.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. καλεί τα μέλη προς συνεδρίασιν.
421. **Μαΐου 12.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. προς τα νέα μέλη της Δημ. Επιτροπής παρακαλεί να συνέλθωσιν εν Τουρλωτή να προδώσιν εις αρχαιρεσίας και να εργασθώσι δια τας υποθέσεις του Δήμου.
422. **Μαΐου 15.** Η Δ.Ε.Σ. επί τη αιτήσει του Αστυφύλακος αποφαινεται να πληρωθή.
423. **Μαΐου 16.** Ο πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. (Αγελάκις) παραιτείται. (431, 432)
424. **Μαΐου 17.** Η Δημ. Επιτρ. Χανδρά διαβιδάζει έγγραφον των κατοίκων Λιθινών ζητούντων όπως από των μισθοδοσιών του εκ των χωρίων των αστυφύλακος κρατηθή η οφειλή του προς το ενοριακόν ταμείον.
425. **Μαΐου 20.** Ο εκ του Δήμου Τουρλωτής Χ". Γεώργ. Οικονομάκις, μέλος της Δ.Ε.Σ. παραιτείται.
426. **Μαΐου 20.** Η Δ.Ε.Σ. αγγέλει την παραίτησιν του Χ". Γ. Οικονομάκι και παρακαλεί την Δημ. Επιτροπήν Τουρλωτής να μεριμνήση περί άλλου μέλους.
427. **Μαΐου 23.** Ο εκ των μελών της Δ.Ε.Σ. Αναγ. Ψαρουδάκις πληροφορεί ότι αδυνατεί να προσέλθη εις την συνεδρίασιν, εκτός αν είναι μεγάλη ανάγκη.
428. **Μαΐου 24.** Ο εκ των μελών της Δ.Ε. Μεραμβέλου Περοδασκαλάκις γνωρίζει ότι ελήφθησαν και αποστέλλονται ταχέως τα εις πεδιάδα έγγραφα.
429. **Μαΐου 26.** Η Δημ. Επιτροπή Χανδρά πληροφορεί ότι εκοινοποίησε την πρόσκλησιν δια τα εγκαίνια του Γαλλικού Νεκροταφείου.
430. **Μαΐου 26.** Η Δημ. Επιτροπή Χανδρά πέμπει εκλογητήριον μέλους της Δ.Ε.Σ. εις αντικατάστασιν του παραιτηθέντος Αγγελάκι και πληροφορεί ότι η παραίτησις αύτη ήχησε κακώς και εύχεται την διευθέτησιν των σκανδάλων.
431. **Μαΐου 27.** Η ορισθείσα Εξελεγκτική Επιτροπή, αφ' ού δια δύο εγγράφων αυτής εξήτησε πληροφορίας τινάς μη εξαγομένας εκ των προσαχθέντων διβλίων, υπέβαλε την έκθεσιν αυτής αποφαινομένη επί τη διαχειρίσεως εκάστου των τεσσάρων ταμιών.
432. **Ιουνίου 2.** Η Δημ. Επιτροπή Καρυδίου απαντά ότι ουχί έν άτομον αλλ' η Επαρχία ομιλεί περί ανωμάλου διαχειρίσεως και φιλονεικιών της Δ.Ε.Σ. Τα ζητούμενα χρήματα αδυνατεί να πέμψη, διότι κατεβλήθησαν εις μισθοδοσίαν αστυφυλάκων.
433. **Ιουνίου 3.** Πωλητήριον συνταχθέν υπό της Επιτροπείας δι' αγοραπωλησίαν ακινήτου.
434. **Ιουνίου 3.** Αντίγραφον εγγράφου του Προέδρου της Συνελεύσεως προς τον Προϊστάμενον των Ναυάρχων δια την επίσπευσιν της λύσεως του Κρητικού ζη-

- τήματος επί τη βάσει των προηγουμένων ανακοινώσεων των Μ. Δυνάμεων (βλ. «Κρητικά» Παπαντωνάκι σελ. 75, 77)
435. **Ιουνίου 3.** Αντίγραφον εγκυκλίου του Προεδρείου της Συνελεύσεως πληροφορούσης ότι αι Μ. Δυνάμεις ασχολούνται επί του Κρητικού και ότι αι διάφοροι ειδήσεις δεν είναι βάσιμοι (βλ. «Κρητικά» Παπαντωνάκι, σελ. 73 – 74).
436. **Ιουνίου 4.** Η Δ.Ε.Σ. καλεί τους κατοίκους του Δήμου Λιμένος να εκλέξωσι δημοτικήν Επιτροπήν ότι υπάρχει και εις τους λοιπούς Δήμους.
437. **Ιουνίου 5.** Ο Διοικητής Σητείας πληροφορεί ότι η φορβάς του Συνταγματάρχου, ήν είχεν αγοράσει εκ Σητείας, έφυγεν εξ Ιεραπέτρου. Να γίνη έρευνα.
438. **Ιουνίου 7.** Η Δ.Ε.Σ. προς τας Επιτροπάς του Δήμου Λιμένος γνωρίζει ότι η εκλογή, αναβληθείσα, θα γίνη δια την Δημ. Επιτροπήν την 14 Ιουνίου.
439. **Ιουνίου 9.** Η Επιτροπή Σκοπής ομιλεί περί προσελεύσεως προς την Δ.Ε.Σ. του υπ' αυτής ζητουμένου Σκοπίτου.
440. **Ιουνίου 10.** Ο Υπαρχηγός Σητείας γνωρίζει τας ενεργείας του επί της υποθέσεως του φόνου του Ιω. Μιχελοπούλου.
441. **Ιουνίου 10.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Διοικητήν Σητείας πέμπει την δικογραφίαν του φόνου Μιχελοπούλου και τον κατηγορούμενον Στ. Χαζιγλάρη.
442. **Ιουνίου 10.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Διοικητήν Σητείας παρακαλούμενον να ζητήσει από δύο οθωμανών έν όπλον Μαρτίι το οποίον κλαπέν επωλήθη εις αυτούς.
443. **Ιουνίου 13.** Ο Πολ. Διοικητής αναφέρει παράπονα Κουδουμάκι τινός παραπενομένου ότι ζητούνται δικαστικά έξοδα δια των αστυφυλάκων τα οποία ούτος δεν οφείλει. Παρακαλεί να διευθετηθή η υπόθεσις.
444. **Ιουνίου 14.** Το Προεδρείον της Συνελεύσεως παρακαλεί την Δ.Ε.Σ. να ειδοποιήση τους Πληρεξουσίους να ώσιν έτοιμοι εις πρώτην πρόσκλησιν.
445. **Ιουνίου 15.** Ο Ηγούμενος της Μονής Φανερωμένης δηλοί ότι εις το εξής θα μεταδή και διαμένη εις την Μονήν, θ' αναλάβη δε την διαχείρισιν.
446. **Ιουνίου 24.** Το Προεδρείον της Συνελεύσεως καλεί τους Πληρεξουσίους δια την 5 Ιουλίου προς εξέτασιν σχεδίου Προσωρινού Πολιτεύματος.
447. **Ιουνίου 26.** Η Δ.Ε.Σ. προς τας Δ.Ε. Μεραμβέλου, Ιεραπέτρου, Βιάννου και Λασιθίου γνωρίζει την ανωτέρω πρόσκλησιν της Συνελεύσεως.
448. **Ιουν. 26 – Ιουλ. 8.** Ο Διοικητής Σητείας προσκαλεί την Δ.Ε.Σ. να παρευρεθή κατά την εθνικήν εορτήν της 14 Ιουλίου.
449. **Ιουν. 26.** Η Δ.Ε.Σ. γνωρίζει προς τον Διοικητήν ότι ειδοποιήθησαν αι Επιτροπείαι των επαρχιών δια την πρόσκλησιν των πληρεξουσίων.
450. **Ιουν. 27.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. καλεί τα μέλη να προσέλθωσιν εις την Εθνικήν εορτήν των Γάλλων.
451. **Ιουν. 27.** Η Δ.Ε.Σ. προς τας Δημ. Επιτροπάς δια να ειδοποιήσωσι τους πληρεξουσίους. Θα παραλάβη αυτούς ευρωπαϊκόν πλοίον.
452. **Ιουν. 29.** Η Δημ. Επιτροπή Χανδρά γνωρίζει ότι ειδοποίησε τους πληρεξουσίους. Δι' αποστολήν χρημάτων απαντά ότι θα πέμψη το ανάλογον αυτής αφ' ου τακτοποιήσει τους λογαριασμούς της.
453. **Ιουν. 29.** Η Δημ. Επιτροπή Λιμένος διατυποί την αξίωσιν όπως εκ του Δήμου αυτής εκλεχθώσι πλείονες πληρεξούσιοι και παρακαλεί να διαταχθή συμπληρωματική εκλογή.
454. **Ιουλ. 5.** Η Δ.Ε.Σ. επί της ειδήσει ότι ετοιμάζεται εις Ηράκλειον αποστολή βα-

- σιμπουζούκων εις Σητεΐαν, παρακαλεί να πληροφορηθή σχετικώς.
455. **Ιουλ. 5.** Ο Διοικητής απαντά ότι δεν υπάρχει εκ τοιούτου λόγου ανησυχία. Εν πάση περιπτώσει ουδέν το άτυπον να ληφθώσι προφυλάξεις.
456. **Ιουλ. 5.** Η Επιτροπή Σκοπής παρακαλεί να εισπραχθή έν ποσόν προερχόμενον από μίσθωμα τουρκικού κτήματος και να διατεθή δια την αστυφυλακήν.
457. **Ιουλ. 6/18.** Ο Διοικητής Σητεΐας ζητεί ν' αποσταλώσιν εις Χανιά δύο πρόσωπα ως μάρτυρες επί της υποθέσεως του εκ Μετοχίων Πουλακάκι δια να εξετασθώσιν ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου.
458. **Ιουλ. 6.** Ο Αρχηγός του Δήμου Χανδρά γνωρίζει ότι συνεστήθησαν φρουραί προς φύλαξιν των παραλίων. Ώφθησαν τρία πλοία προσεγγίσαντα εις Κουφονήσι και παρακολουθείται η κίνησις των.
459. **Ιουλ. 7/19.** Ο Διοικητής Σητεΐας γνωρίζει την σύλληψιν προσώπου τινός εκ Μουλιανών υπό του εν Τουρλωτή Γάλλου Σταθμάρχου και ειδοποιεί ότι θα παραδοθή εις την Επιτροπήν ίνα δικασθή κατ' αυτής.
460. **Ιουλ. 7.** Ο εν Σμύρνη κρατούμενος Εμμ. Χατζηπαπαδάκις ή Καρπάθιος πληροφορεί ότι κατεδικάσθη εις θάνατον. Παρακαλεί να γίνη ενέργεια προς απελευθέρωσίν του.
461. **Ιουλίου 7.** Κάτοικοι τινες Αγ. Φωτειάς παρακαλούνσιν όπως σταλώσιν Αστυφύλακες δια να επεμδώσιν εις μίαν των υπόθεσιν.
462. **Ιουλ. 13.** Οι εν Χανίοις πληρεξούσιοι Σητεΐας (Εμμ. Σ. Αγγελάκις, Εμμ. Φουνταλίδης, Νικ. Ι. Παπαδάκις, Κ. Δρακάκις, Στ. Ξενικάκης, Εμμ. Ν. Οικονομάκις, Γεώργ. Γαλανάκης, Εμμ. Γαλανάκης) πληροφοροῦσι περί των ενεργειών της Συνελεύσεως.
463. **Ιουλ. 18.** Ο πρόεδρος της Συνελεύσεως γνωρίζει την αποδοχήν του προσωρινού πολιτεύματος και την εκλογήν εκτελεστικής Επιτροπής, η οποία θα αναλάβη τα καθήκοντά της, όταν εξασφαλισθή η οικονομική συντήρησις.
464. **Ιουλ. 19.** Η Επιτροπή Καρυδίου περί του ζητήματος της αποστολής χρημάτων.
465. **Ιουλ. 26.** Η Δημ. Επιτροπή Λιμένος υποβάλλει πρακτικόν αυτής δια του οποίου αποφαινεται ότι το από του Δήμου παρά την Επιτροπεία μέλος δεν απολαύει πλέον της εμπιστοσύνης του Δήμου.
466. **Ιουλ. 31.** Ο Διοικητής δια του Διερμηνέως πληροφορεί ότι ο εν Σπιναλόγκα κρατούμενος εκ Πεδιάδος κατάδικος Ψαράκις απεδίωσε.
467. **Ιουλ. 18/30.** Αντίγραφον τηλεγραφήματος του εν Χανίοις Γεν. Προξένου της Γαλλίας προς την εν Κ/πόλει Γαλλικήν Πρεσβείαν περί της υποθέσεως του εν Σμύρνη κρατουμένου και εις θάνατον καταδικασθέντος Εμμ. Παπαδάκη ή Καρπάθιον. Επισυνάπτεται και αντίγραφον εγγράφου του Αναπληρωτού Γενικού Διοικητού προς τον Ναύαρχον Pottier περί ενεργειών αυτού υπέρ της αυτής υποθέσεως.
468. **Αυγούστ. 2.** Η Δημ. Επιτροπή Λιμένος απέχει ν' απαντήση επί τινός υποθέσεως εφ' όσον τα υπό της Δ.Ε.Σ. οριζόμενα μέτρα δεν εφαρμόζονται.
469. **Αυγούστ. 3.** Η αυτή Δημ. Επιτροπή επανέρχεται επί του ζητήματος του παρά της Δ.Ε.Σ. μέλους, διότι το θεωρεί επείγον.
470. **Αυγούστ. 3.** Ο παρά της Δ.Ε.Σ. Αναγ. Ψαρουδάκις πληροφορηθή εκ του χωρίου του περί τινός ποινικής υποθέσεως διευθετουμένης συμβιβαστικής.
471. **Αυγούστ. 4.** Η Δ.Ε.Σ. προς την της Πεδιάδος πληροφορεί περί του θανάτου του εκ Πεδιάδος καταδίκου Ψαράκι εν Σπιναλόγκα.

472. **Αυγούστ. 4.** Ο Επίσκοπος Σητείας πέμπει πρόγραμμα της εν Σητεία περιόδου του.
473. **Αυγούστ. 5.** Η Δ.Ε.Σ. απαντά προς την Δημ. Επιτροπή Λιμένος ότι οφείλει ν' αποδώσει τα όσα λόγω δανείου έλαβε χρήματα και κατόπιν να εξετάσει το ζήτημα της μη εφαρμογής ωρισμένων μέτρων. Δια δε το ζήτημα του μέλους πληροφορεί ότι εκλήθη η Δ.Ε.Σ. δια ν' αποφανθή.
474. **Αυγούστ. 6.** Η Επιτροπή Χαμαιζίου ζητεί ν' αποδιωχθή από του χωρίου πρόσωπον τι, άλλως δεν υπακούει εις την Δ.Ε.Σ.
475. **Αυγούστ. 6.** Η Δημ. Επιτροπή Λιμένος πληροφορεί ότι μετέφερε την έδραν της εις Αχλάδια και ζητεί να μεταβή εκεί και η Δημοτική Αστυφυλακή, άλλως δεν αναλαμβάνει το βάρος της μισθοδοσίας αυτής.
476. **Αυγούστ. 7.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Επιτροπή Μουλιανών ζητεί να προσέλθουν αι παθούσαι δια να εξετασθώσιν επί της κατά του ομοχωρίου των κατηγορίας επί απαγωγή.
477. **Αυγούστ.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Διοικητήν παρακαλεί να παραδοθή ο εκ των Μουλιανών εν ταις φυλακαίς κρατούμενος δια να οδηγηθή παρά της Δ.Ε.Σ. και δικασθή.
478. **Αυγούστ. 7.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. καλεί τα μέλη εις συνεδρίασιν.
479. **Αυγούστ. 9.** Η Δημ. Επιτροπή Λιμένος επανέρχεται επί του ζητήματος των Αστυφυλάκων οι οποίοι πρέπει να διαταχθώσι να μεταβώσιν εις την έδραν της Δημ. Επιτροπής.
480. **Αυγούστ. 10.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Διοικητήν παρακαλούσα όπως συλληφθή και προσωποκρατηθή ο Γ.Ν. Χατζιδάκις ως διαρρήξας τας φυλακάς και απελευθερώσας κατάδικον τινά.
481. **Αυγούστ. 10.** Η Επιτροπή Σκοπής καταγγέλλει ομοχώριόν της ως διαδίδοντα ψευδείς ειδήσεις και παρακινούντα εις ανυπακοήν, κατακρατούντα δε και χρήματα της Επιτροπής. Παρακαλεί να ενεργηθώσι κατ' αυτόν τα δέοντα.
482. **Αυγούστ. 12.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Διοικητήν ζητεί την έκθεσιν του Σταθμάρχου του συλλαβέντος του εκ Μουλιανών απαγωγέα.
483. **Αυγούστ. 12/24.** Ο Διοικητής Σητείας ζητεί τα απαιτούμενα έγγραφα δια να προβή εις την σύλληψιν και φυλάκισιν του Χατζιδάκι.
484. **Αυγούστ. 13.** Ο Υπαρχηγός Σητείας προς τον Πρόεδρον της Δ.Ε.Σ. παραπέμπει έγγραφα της Επιτροπής Σκοπής περί ενόπλου κατ' αυτής επιθέσεως ως και κατά των Αστυφυλάκων εκ μέρους κατοικιών τινών.
485. **Αυγούστ. 13.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. γνωρίζει ότι θα μεταβή Γάλλος Αστυνόμος εις Σκοπήν. Οι δε επίτροποι δέον να μεταβώσιν εις το χωρίον των.
486. **Αυγούστ. 16.** Η Επιτροπή Σκοπής υποβάλλει πρακτικόν αυτής αναφερόμενον εις την κοπήν των κίτρων προς πρόληψιν κλοπών.
487. **Αυγούστ. 17.** Η Δ.Ε.Σ. γνωρίζει προς τους εν Λιμένι εμπόρους την περί κίτρων πράξιν της Επιτροπής Σκοπής.
488. **Αυγούστ. 17.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Διοικητήν πέμπει απάντησιν της Επιτροπής Πεδιάδος δηλούσης ότι έλαβε πάντα τα σχετικά προς τον θάνατον του Ψαράκι.
489. **Αυγούστ. 18.** Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Σ. καλεί τα μέλη προς συνεδρίασιν.
490. **Αυγούστ. 23.** Ο Ιατρός Κυρ. Χατζιδάκις κληθείς εις Κρουά δια τον φόνον του Εμμ. Καρπαδάκι, όν ώρε νεκρόν, ζητεί να καθορισθή η αμοιβή του.
491. **Αυγούστ. 29 – Σεπτ. 10.** Αντίγραφον εγγράφου του Προέδρου της Εκτελεστικής

- Επιτροπής προς τον Προϊστάμενον των Ναυάρχων περί του Κρητικού ζητήματος, το οποίον πρέπει να λάβη μίαν οριστικήν λύσιν, διότι μετά τα εν Ηρακλείω γεγονότα, η κατάσταση απέβη αφόρητος («Κρητικά» Παπαντων. Σελ. 135-136)
492. **Αυγούστ. 30.** Εγκύκλιος του Προέδρου της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθ' ήν οι ένοχοι των εν Ηρακλείω γεγονότων θα ετιμωρηθώσι και οι Χριστιανοί οφείλουσι να έχωσιν ακόμη υπομονήν τινα δια να μη δώσωσιν αφορμήν. (Κρητικά Παπαντωνάκι, σελ. 137-138)
493. **Αυγούστ. 4.** Πληρεξούσιον συνταχθέν υπό της Επιτροπής δι ού οι Αδελφοί Λαμπίρη διορίζουσι πληρεξουσίους δια την κληρονομίαν του Αδελφού των Αλεξάνδρου.
494. **Αυγούστ. 5.** Ο Επίσκοπος Ιεροσητείας (εκ Καρυδίου) πέμπει έν έγγραφον απευθυνόμενον προς τον Ναύαρχον Pottier παρακαλούμενον να διατάξη την φρούρησιν των παραλίων Σητείας και Ιεραπέτρου, προς δε και εγκύκλιον σχετικήν προς τας εν Ηρακλείω τραγικάς σκηνάς. Παρακαλεί την Δ.Ε.Σ. να συνυπογράψη εις τα έγγραφα αυτά.
495. **Σ/δρίου 9/21.** Ο Διοικητής γνωρίζει ότι οι Αστυφύλακες τους οποίους εχρησιμοποίησε δια τινάς ατάκτους δεν τω είναι πλέον αναγκαιώσι. Ευχαριστεί. Πληροφορεί ότι εκλάπη και υδραντλία ενός οθωμανού και τα εργαλεία άλλου (σιδηρουργού). Παρακαλεί να ευρεθώσι και να επιστραφώσι.
496. **Σ/δρίου 11.** Αντίγραφον εγκυκλίου του Προέδρου της Εκτελεστικής Επιτροπής καθ' ήν οι σφαγείς του Ηρακλείου θα δικασθώσιν υπό Αγγλικού Στρατοδικείου. Ο αφοπλισμός εν Ηρακλείω εξακολουθεί. Δια τους Χριστιανούς εδηλώθη υπό της Εκτ. Επιτροπής ότι θα παραδώσωσι τα όπλα των εις την αυτόνομον Κυβέρνησιν. («Κρητικά» Παπαντωνάκι, 143-144)
497. **Σ/δρίου 12.** Η Δ.Ε.Σ. προς τον Διοικητήν της πόλεως, παρακαλεί αυτόν όπως η πληρωμή μισθοδοσίας της χωροφυλακής γίνεται εκ των κεφαλαίων της δεκάτης, διότι η Δ.Ε.Σ. εξήντησε τους πόρους της.
498. **Σ/δρίου 13/25.** Ο Διοικητής αναγγέλλει τηλεγραφήματα περί αποπομπής του Τουρκικού στρατού και λύσεως του Κρητικού ζητήματος.
499. **Σ/δρίου 20.** Ο Πρόεδρος της Εκτ. Επιτροπής ανακοινού τηλεγραφήματα περί ενεργειών προς ανάκλησιν των τουρκικών στρατευμάτων και υπαλλήλων της Κρήτης και περί αισίας λήξεως του ζητήματος.
500. **Σ/δρίου 15/27.** Ο Διοικητής καταγγέλλει κλοπήν δύο βοών ως ζημίαν του τροφοδότου των Γαλλικών Στρατευμάτων και παρακαλεί να επιστραφώσι.
501. **Σ/δρίου 24.** Ο Πρόεδρος της Σητειακής Επιτροπής γνωρίζει ότι επεδόθη εις τον Σουλτάνον τηλεσίγραφον περί ανακλήσεως του τουρκικού στρατού εντός 15 ημερών. (8-23 Οκτωβρίου) «Κρητικά» Παπαντωνάκι, σελ. 147.
502. **Σ/δρίου 24.** Ο Κ. Φραγκούλης (εκ Χανίων) ανακοινού τας άνω πληροφορίας και προσθέτει ότι έγινε Συμβούλιον των Ναυάρχων προς καθορισμόν των εξαναγκαστικών μέτρων, αν δεν γίνη ανάκλησις των τουρκικών στρατευμάτων.
503. **Σ/δρίου 28.** Ο Ν. Γιαμαλάκις μέλος του Εκτελεστικού, γνωρίζει τας προς τους προκρίτους οθωμανούς γενομένας δηλώσεις των Ναυάρχων περί ανακλήσεως του στρατού, περί προστασίας των εν Κρήτη οθωμανών κ.λπ. εις άς οι οθωμανοί απήντησαν ότι θα συμμορφωθώσι.
504. **Σ/δρίου 22 – Οκτω. 4.** Ο Διοικητής κοινοποιεί ότι από 21 Αυγούστου (3 Σ/δρίου αι πρόσοδοι της δεκάτης συναθροίζονται δια να αποτελέσωσι τα πρώτα κε-

φάλαια της Κυβερνήσεως του τόπου. Υποβάλλει Κανονισμόν δια τον φόρον των εμπορευμάτων των εξαγομένων.

- 505. Οκτώβρ. 6/18.** Κανονισμός υπογεγραμμένος υπό του Διοικητού και του Προέδρου της Δ.Ε.Σ. περί συγκροτήσεως χωροφυλακής υπό Γάλλους αξιωματικούς.
- 506. Οκτώβρ. 6.** Η Δ.Ε.Σ. προς την Δημ. Επιτροπή Λιμένος γνωρίζει ότι δεν έχει τα λοιπά καθήκοντα να εκτελή, μέχρις ού οι Δημόται συνέλθωσι και αποφασίσωσι δια τα περαιτέρω. Ζητεί πίνακα της διαχειρίσεως.
- 507. Οκτώβρ. 7.** Η Επιτροπή Σκοπής γράφει περί χρηματικής υποθέσεως.
- 508. Οκτώβρ. 7.** Ο Αρχηγός Σητείας παραπέμπει αναφοράν των κατοίκων Τουρτουλών ζητούντων να προστατευθώσιν από των Χανδριανών, οι οποίοι απειλούν ότι θα μεταδώσι να συγκομίσωσι τας τουρκικάς ελαίας.
- 509. Οκτώβρ. 7.** Η Δ.Ε.Σ. κοινοποιεί την συγκρότησιν της χωροφυλακής εν συνεννοήσει μετά του Διοικητού. Συνιστά όπου δεν υπάρχουσιν Επιτροπαί χωρίων να γίνωσι τοιαύτα και να μεριμνώσι περί της τάξεως.
- 510. Οκτώβρ. 21.** Η Δ.Ε.Σ. ανακοινού αντίγραφον εγγράφου του Διοικητού αναφερόμενον εις την είσπραξιν των τελωνειακών δασμών και του προσθέτου φόρου, οι οποίοι θα χρησιμεύσωσιν εις την μέλλουσαν Κυβέρνησιν.
- 511. Οκτώβρ. 22 – Νοέμβρ. 3.** Ο Διοικητής γνωρίζει ότι από 23 Οκτωβρίου – 4 Νοεμβρίου αναλαμβάνουσι την διοίκησιν του τόπου οι Ναύαρχοι. Ότι εκείνος έχει την προσωρινήν διοίκησιν της επαρχίας υπό την εποπτείαν του Συνταγματάρχου Destelle, ότι συγχρόνως αι τουρκικάι Αρχαί κάνουνσι τας υπηρεσίας των. Ότι η Επαρχιακή Επιτροπεία (Δ.Ε.Σ.), ως και αι Δημοτικά, παύουνσι πάσαν πολιτικήν ή διοικητικήν πράξιν. Θέλει εν τούτοις συνεννοείσθαι μετά του Προέδρου της Διοικητικής Επιτροπείας μέχρι του διορισμού Δημαρχιών.

ΤΟΜΟΣ Ε'

Πρακτικά – Ψηφίσματα – Εκλογητήρια 1897 - 1898

(Σημείωσις. Ελλείπουσι τινά. Ο αύξων αριθμός ετέθη δια την παρούσαν καταγραφήν και εμφανίζει τα σωζόμενα πρακτικά)

1897

- 1. Φεβρ. 9.** Ψήφισμα του χριστιανικού λαού της επαρχίας δι ού ανατίθεται η διακυβέρνησις και φρούρησις αυτής εις επιτροπήν.
- 2. Φεβρ. 9.** Ψήφισμα όμοιον περί αποδοχής της προσωρινής Ευρωπαϊκής Κατοχής επί τη ελπίδι ότι αύτη θέλει ευνοήσει και διευκολύνει την Ένωσιν.
- 3. Φεβρ. 9.** Πρακτικόν της Δ.Ε.Σ. δι ού εκλέγονται Αρχηγοί κατά δήμους και κατά χωρία.
- 4. Φεβρ. 13.** Πρακτικόν δι ού καθορίζεται το ζήτημα της προεδρείας της Δ.Ε.Σ. (καθ' εβδομάδα) εκλέγεται δε ο της πρώτης εβδομάδος Πρόεδρος.
- 5. Φεβρ. 14.** Αποφασίζεται συγκρότησις χωροφυλακής εκ 50 ανδρών με ημερομίσθιον 4 γραφείων δι' έκαστον χωροφύλακα και 8 δια τον Αρχηγόν.
- 6. Φεβρ. 14.** Ανατίθεται εις τον Πρόεδρον η διεξαγωγή του ζητήματος δοών και αιγοπροβάτων ευρισκομένων εις την διάθεσιν της Δ.Ε.Σ.

7. **Φεβρ. 16.** Διορίζεται Ταμίας και Γραμματεὺς του Ταμίου.
8. **Μαρτ. 15.** Εκλέγεται Υπαρχηγός Σητείας.
9. **Μαρτ. 16.** Διατυπύεται ο ὅρκος ὃν ομνύουσι τα μέλη της Δ.Ε.Σ. Ο Αρχηγός και ο Υπαρχηγός. Γίνεται η ορκωμοσία.
10. **Μαρτ. 23.** Ανασυγκροτηθείσης της Δ.Ε.Σ. κατ' ακολουθίαν προκηρύξεως του Αρχηγού της Ελληνικής Κατοχής, εκλέγεται Πρόεδρος μόνιμος (Εμμ. Σ. Αγγελάκης), Αρχιγραμματεὺς (Κ. Φραγκούλης) και Γραμματεῖς (Νικ. Ι. Παπαδάκης, Κ. Δρακάκης και Στ. Ξενικάκης).
11. **Μαρτ. 23.** Διορίζεται Ταμίας και Λογιστής.
12. **Μαρτ. 26.** Διορίζεται Αρχηγός του Δήμου Λιμένος.
13. **Μαρτ. 28.** Αποφασίζεται να φορολογηθῶν τα εισαγόμενα και εξαγόμενα.
14. **Μαρτ. 30.** Διατυπύεται ο ὅρκος των χωροφυλάκων ή Αστυφυλάκων.
15. **Απριλ. 2.** Καθορίζεται η επί της εισαγωγής και εξαγωγής φορολογία.
16. **Απριλ. 8.** Δημοσιεύονται είδη τινά εμπορευμάτων εξαχθέντα εκ της πόλεως άνευ αδείας της Δ.Ε.Σ.
17. **Απριλ. 9.** Επιτρέπεται δια δύο ημέρας είσοδος εις την πόλιν Χριστιανών ιδιοκτητών Εμπορικών Καταστημάτων προς εξαγωγήν ορισμένων ειδών.
18. **Απριλ. 9.** Ανατίθεται εις το Προεδρείον να παρακαλέση την εν τη πόλῃ Γαλλικήν φρουράν προς προστασίαν των Συμβολαιογραφικών και δικαστικών αρχείων.
19. **Απριλ. 9.** Απαγορεύεται η εκ της επαρχίας εξαγωγή παντός είδους ζώων.
20. **Μαΐου 4.** Περιορίζεται ο αριθμός των Αστυφυλάκων.
21. **Μαΐου 11.** Απαγορεύεται πάσα είσοδος εις την πόλιν.
22. **Μαΐου 11.** Συνιστώνται Δημοτικά Επιτροπαί εκλεγόμεναι υπό των Δημοτών.
23. **Αυγούστ. 6.** Διατάσσεται να καταρτισθῶσι Δημοτικά Επιτροπαί, ως κατηρτίσθη ήδη εν Χανδρά τοιαύτη, υπαγόμεναι εις την Επαρχιακήν (Δ.Ε.Σ.).
24. **Αυγούστ. 7.** Κανονίζονται τα της συγκομιδής και διαθέσεως του τουρκικού χαρουπίου.
25. **Αυγούστ. 7.** Καθορίζονται έρανοι υποχρεωτικοί και επιβάλλονται φορολογίαι.
26. **Αυγούστ. 7.** Καθορίζεται ο αριθμός των Αστυφυλάκων, του παρά τη Δ.Ε.Σ. και παρ' εκάστη Δημοτική. Κανονίζεται μισθοδοσία.
27. **Αυγούστ. 21.** Τροποποιείται το ανωτέρω πρακτικόν περί Αστυφυλάκων
28. **Αυγούστ. 13.** Αναβάλλεται η εκλογή Προεδρείου της Δ.Ε.Σ. Αποφασίζεται εκλογή κατά δήμους ανά 2, πλήν των εκλεχθέντων, πληρεξουσίων δια την Επαν. Συνέλευσιν. Συμπληρούται το φορολογικόν σύστημα.
29. **Αυγούστ. 21.** Εκλέγονται: Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος, Αρχιγραμματεὺς, Γραμματεὺς και Ταμίας.
30. **Αυγούστ. 21.** Κανονίζονται τα της απαρτίας.
31. **Αυγούστ. 21.** Ακυρῶνται εκλογαί ενεργηθείσαι εν τῷ Δήμῳ Χανδρά προς εκλογήν μελών παρά τη Δ.Ε.Σ. Διατάσσονται νέα.
32. **Αυγούστ. 24.** Κανονίζεται διαφορά μεταξύ των κατοίκων Αγ.Φωτίας και Ρούσσα-Κλησάς ως προς την χρήσιν ρεόντων υδάτων.
33. **Αυγούστ. 26.** Ενέργεια επί καταγγελίας σωματεμπορίας αιχμαλώτου οθωμανίδος.
34. **Αυγούστ. 27.** Κανονίζονται τα δικαιώματα Ιατρών δι' επισκέψεις και οδοιπορικά.

35. **Αυγούστ. 28.** Κανονίζονται τα καθήκοντα Προέδρου, Λογιστού και Ταμίου ως προς την οικονομική διαχείρισιν.
36. **Σεπ/δρίου 28.** Επικυρούται η από του Δήμου Καρυδίου εκλογή των παρά της Συνελεύσεως πληρεξουσίων Ν.Ι. Παπαδάκη και Μαξίμου Μαρκαντωνάκη.
37. **Ν/δρίου 22.** Παραιτηθέντος του Προέδρου της Δ.Ε.Σ. εκλέγεται νέος.
38. **Δ/δρίου 17.** Κανονίζονται τα αφορώντα την διαχείρισιν των Δημοτικών Επιτροπών, υφ' όν κανονίζεται και ο αριθμός των Αστυφυλάκων.
39. **Δ/μβρίου 17.** Ανατίθεται η δικαστική και οικονομική διαχείρισις του Δήμου Λιμένος εις τα παρά της Δ.Ε.Σ. μέλη του Δήμου τούτου και εις τον Υπαρχηγόν.

1898.

40. **Φεβρ. 23.** Επιβάλλονται εισφοραί υποχρεωτικά εις εκάστην κοινότητα, φόροι επιτηδευμάτων κ.λπ.
41. **Φεβρ. 23.** Τροποποιούνται τα ανωτέρω υπό χρονολογίαν 17 Δ/δρίου δύο πρακτικά και αναλαμβάνεται η οικονομική διαχείρισις εν όλη τη επαρχία.
42. **Φεβρ. 23.** Καθορίζεται ο αριθμός των Αστυφυλάκων και η μισθοδοσία αυτών.
43. **Μαρτ. 14.** Απορρίπτεται αίτησις κατοίκων τινών του Κανένε περί αντικαταστάσεως Αστυφύλακος.
44. **Μαρτίου 14.** Αποφασίζεται χορηγία τις εις τον Πρόεδρον της Δ.Ε.Σ.
45. **Απριλ. 1.** Αποφασίζεται πρόσληψις υπογραμματέως.
46. **Απριλ. 18.** Αποφασίζεται η εξέλεξις της διαχειρίσεως της Δ.Ε.Σ. υπό πενταμελούς επιτροπής εκλεγομένων υπό των Δήμων.
47. **Απριλ. 18.** Εκλέγεται από του Δήμου Λιμένος το μέλος της Εξελεγκτικής Επιτροπής.
48. **Απριλ. 18.** Απορρίπτεται αίτησις του χωρίου Σκοπής αφορώσα την κοινοτικήν εισφοράν. Ορίζεται εισφορά Μονής Φανερωμένης και Ηγουμένου.
49. **Απριλ. 27.** Αποφασίζεται εκλογή νέας Δημ. Επιτροπής εν Τουρλωτή.
50. **Απριλ. 27.** Τροποποιείται μισθοδοσία Αστυφυλάκων. Ορίζεται θέσις Επιθεωρητού Αστυφυλακής.
51. — Καθορίζονται τα έξοδα της Δ.Ε.Σ. κατά το τρίμηνον Μαΐου – Ιουνίου – Ιουλίου και υπολογίζονται τα έσοδα εις δημητριακούς καρπούς.
52. — Καθορίζεται το δικαίωμα σπογγαλείας.
53. — Εκλέγεται τριμελής Επιτροπή προς διανομήν του υπό του Αυτοκράτορος της Ρωσίας αποσταλέντος αλεύρου εξ 80 σάκκων.
54. — Δίδονται εις την εξελεγκτικήν Επιτροπήν ζητηθείσαι πληροφορίαι.
55. — Αποφασίζονται: Ακυρούται η εκλογή μέλους της Δ.Ε.Σ. εκ Χανδρά και διατάσσεται νέα. Παραιτηθέντος του Προέδρου εκλέγεται νέος. Επαναφέρεται οικονομική διαχείρισις εις τας Δημ. Επιτροπάς, αι οποίαι θα συνεισφέρωσι δια τα γενικά έξοδα της Δ.Ε.Σ.
56. — Αποφασίζεται εκλογή Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Λιμένος. Διορίζεται Διευθυντής σώματος Αστυφυλακής δια την είσπραξιν του δικαιώματος σπογγαλείας. Διορίζεται νέος Ταμίας.
57. — Επιτρέπεται εκλογή προσθέτου πληρεξουσίου από του Δήμου Λιμένος.

Δικαστικά Πρακτικά (30)

Αναφερόμενα εις υποθέσεις πολιτικές και ποινικές, ήτοι εις :

Αγροζημίας (τα υπ' αριθμ. 12, 18, 19, 22, 23).

Διαμφισθητήσεις δικαιώματος επικαρπίας (τα υπ' αριθμ. 5 και 28).

Διαμφισθητήσεις τουρκικών κτημάτων (το υπ' αριθμ. 29).

Διατάραξιν κατοχής (το υπ' αριθμ. 16).

Κλοπάς ζώων (αιγοπροβάτων, κτηνών, μελισσών), τα υπ' αριθμ. 1, 2, 3, 7, 15, 21, 24, 25.

Ζωοκτονίας (το υπ' αριθμ. 6).

Αυτοδικίαν (Ιατρού) τα υπ' αριθμ. 11, 14.

Σωματεμπορίαν (πώλησιν αιχμαλώτου Οθωμανίδος) το υπ' αριθμ. 17.

Απόπειραν φόνου (το υπ' αριθμ. 26).

Φόνον (το υπ' αριθμ. 30).

Διακόρευσιν και φόνον (το υπ' αριθμ. 27).

(Δια την εκδίκασιν του τελευταίου κακουργήματος συνεκροτήθη Δικαστήριο αποτελεσθέν εκ των μελών της Διοικητικής Επιτροπείας, εκ των στρατιωτικών Αρχηγών, εκ των προέδρων των Δημοτικών Επιτροπών και των χωρίων, το οποίον Δικαστήριο παρέπεμψε τον κατηγορούμενον να δικασθή υπό του εν Χανίοις Διεθνούς Δικαστηρίου).

Εκλογητήρια**1897****Α! Γενικού Αρχηγού και Προέδρου Επιτροπείας**

1. **Μαρτίου 11.** Ο Χριστιανικός λαός της Επαρχίας εκλέγει Γενικόν μέν Στρατιωτικόν Αρχηγόν τον Εμμ. Φουνταλίδην Πρόεδρον δε της Διοικητικής Επαρχειακής Επιτροπείας τον Εμμ. Σ. Αγγελάκιν.

Β! Μελών της Διοικητικής Επιτροπείας**1897**

2. **Μαρτίου 11.** Οι Δημόται εκλέγουσι τους φρ. Λαμπίρη και Α. Δεσποτάκιν.
3. **Μαρτίου 20.** Οι Δημόται Τουρλωτής τους Χατζή Μ. Παπαδάκιν και Χατζή Γ. Οικονομάκιν.
4. **Μαρτίου 20.** Οι Δημόται Λιμένος επαναλαμβάνουσι την άνω εκλογήν.
5. **Μαρτίου 20.** Οι Δημόται Χανδρά τους Εμμ. Αγγελάκιν και Α. Αντύπαν.
6. **Μαρτίου 20.** Οι Δημόται Καρυδίου τον Γεώργ. Κατσαράκιν.
7. **Μαρτίου 20.** Οι Δημόται Ρουκάκας τους Αναγ. Ψαρουδάκην και Αναγ. Παπαδόπουλον.
8. **Αυγούστ. 9.** Οι Δημόται Λιμένος, αντί του παραιτηθέντος Λαμπίρη, τους Γεώργ. Στεφανίδην και Αναγ. Δεσποτάκιν.
9. **Αυγούστ. 10.** Οι Δημόται Χανδρά τους Ι.Μ. Αδαμάκιν και Ν. Παυλίδην.
10. **Αυγούστ. 10.** Οι Δημόται Καρυδίου τον Γεώργ. Σ. Παπαδάκιν.
11. **Αυγούστ. 10.** Οι Δημόται Τουρλωτής τους Χατζή. Γ. Οικονομάκιν και Γ. Γαλανάκιν.

12. **Αυγούστ. 31.** Οι Δημόται Χανδρά, επαναλαμβανομένης της εκλογής, εκλέγουσι τον Εμμ. Σ. Αγγελάκιν.

1898

13. **Μαΐου 25.** Οι Δημόται Χανδρά, αντί του Παυλίδου, του Ιω. Παντελάκιν.
 14. **Μαΐου 25.** Οι Δημόται Χανδρά, αντί παραιτηθέντος Αγγελάκι εκλέγουσι του Γεώρ. Γιατζάκιν.
 15. **Ιουνίου 14.** Οι Δημόται Χανδρά τον Ιω. Μ. Αδαμάκιν.

Γ Πληρεξουσίων παρά της Συνελεύσει των Κοιτών
1897

16. **Αυγούστου 24.** Οι Δημόται Καρυδίου εκλέγουσι πληρεξουσίους τους Μάξιμο Μαρκαντωνάκιν και Νικ. Ι. Παπαδάκιν.
 17. **Ιουνίου 15.** Οι Δημόται Ρουκκάκας τον Αναγν. Ψαρουδάκιν.
 18. **Αυγούστ. 17.** Οι Δημόται Ρουκκάκας τους Αριστείδη Σφακιωτάκιν και Ιω. Φουνταλίδην.

Δ' Μελών Δημοτικών Επιτροπών
1897

19. **Αυγούστου 10.** Οι Δημόται Καρυδίου εκλέγουσι τους Αντ. Χρυσουλάκιν, Εμμ. Περιφεράκιν, Ιω. Οικονομάκιν, Ε.Γ. Λιαφάκιν, Εμμ. Χατζή Μπριλάκιν, Ιω. Παλά Δημητρίου, και Χατζή Γεώργιον Κουρουπάκιν.
 22. **Μαρτίου 20.** Οι Δημόται Ρουκκάκας τους: Κ. Φουνταλίδην, Αρ. Σφακιωτάκιν, Ματθ. Φλεβαράκιν, Ν. Χατζάκιν, Ν. Σακκαδάκιν, Ιω. Γαλανάκιν και Αναγν. Παπαδόπουλον.

1898

23. **Φεβρουαρίου 10.** Οι Δημόται Χανδρά τους: Ιω. Παντελάκιν, Ματθ. Παπαδάκιν, Ν. Καρκαδάτσον, Α. Αντύπαν, Ι. Γαρεφαλάκιν, Ν. Εικοσιπεντάκιν και Κ. Δρακάκιν.

1897

19. **Μαρτίου 31.** Οι αυτοί τους Γ. Μαυρακάκιν, Ζαχ. Γεωργιάδην, Εμμ. Βασιλάκιν, Αναγ. Αξιωτάκιν και Γ. Φραγκούλην.
 20. **Ιουλίου 12.** Οι αυτοί τους Αναγ. Αξιωτάκιν, Δ. Μαυρακάκιν, Αναγ. Φουντουλάκιν, Γ. Ψαθάκιν, Μ. Μεταξάκιν, Ι. Ψαράκιν, Εμμ. Βασιλάκιν, και Αρχηγόν πάλιν τον Α. Λαγουδάκιν.

Ε' Μελών Επιτροπών Χανίων
1898

20. **Ιανουαρίου 18.** Οι κάτοικοι Σκοπής τους: Γ. Φραγκούλην, Ευστρ. Ζαχαριάδην, Εμμ. Βασιλάκιν, Αναγ. Αξιοντάκιν, Σταύρον Λαγουδάκιν, Αναγ. Φουντουλάκιν, Δ. Μαυρακάκιν και Γραμματέα τον Γ. Κοτσιφάκιν.

**Στ' Μελών Εξελεγκτικής Επιτροπής
1898**

24. Απριλίου 23. Οι Δημόται Ρουγκάκας εκλέγουσι τον Ιω. Πολυχρονίδη.

Εν τέλει του αυτού τόμου Ε'

Σημειώσεις εν δημοσίαις συνεδριάσεις λαμβανόμεναι, Δικαστικά. Ήτοι:

Πρόχειρα πρακτικά επί υποθέσεων δικαστικών (1897-1898)

Προσέτι δε:

«Πινάκιον πολιτικών και ποινικών υποθέσεων 1898.»

